

**Адыгеим и
Лышъхьэ
фэгушыуагъ**

Адыгэ Республикэм и Лышхъхуэ Тхыаклушынэ Аслъан тыгуасэ шуфэс телеграммэ фигъэхьыгъ муниципальнэ образованиеу «Мыскъопэ районым» ипэцэнэмклэ хэдзынхэм теконыгъэр къащыдэзыхыгъэ Алексей Петрусенкэм. Ащ мырэуштэу къыщелэ:

«Лъытэныгъэ зыфэсшырэ
Алексей Георгий ыкъор!

Муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» ипашэу узэрэхадзыгъэм фэш! сыпфэгүш!о!

лэлэлэсэнгыэ инэу пхэлбыр,
лошлэнымкля опытышхоу уилэ
хьугьэр, зэхэжэклэ ыкли пэцэ
дэгьоу узэрэщытыр мэхьанэш-
хо зилэ социальнэ-экономи-
кэ пшээрълыхэм язэшлохын,
муниципалитетым щыпсэухэр-
эм ышьялаклэ нахьышул хьу-
ным зэрэфэбгэлэорышлэцхэм
сицыхэз төлө.

Лыбгытэныгэ зыфэсшырэ
Алексей Георгий ыкьор, пса-
уныгэ пытэ уиэнэу, шюу
щылэр кыбдэхунэу, Мыекьо-
пэ районым, Адгыгэ Респуб-
ликэм ыкли зэдытие Хэгэ-
гушхоу Урысые Федерацием
яфедэ зыхэль юфым гэхэ-
гьаклэхэр щыпшынхэу пфэ-
сэл!»

**Адыгэ Республикэм
и Лышххьэ
ипресс-къулыкъу**

Стадионым изэтегъэпсыхъан лъагъэкӀуатэ

КыткӀлэхуьхэрэ лӀэужхэр физическэ культурэм ыкӀи спортым апышэгъэнхэм, наркотикхэм, аркӀым, тугыным дамыхыыхынхэм фӀэшӀ спорт псӀуалӀэхэм яшӀын мӀхъанӀшхо зӀрилӀэр АдыгӀэ Республикэм и ЛышӀхъӀу ТхьакӀушынӀэ АслӀан пчӀагъӀэрэ кыыхигъӀыгъ. АужырӀэ илӀӀӀхӀэр пштӀэхэмӀ, мы лӀӀӀныкӀомкӀӀэ федеральнӀэ ыкӀи республикӀэ бюджетхэм кыӀтлупшырӀэ мылӀкум ишӀуагъӀкӀӀэ Адыгеим шы-зӀшӀуахыгъӀэр макӀлӀп. ГушыӀэм пае, Адыгеим и ЛышӀхъӀэ унашӀоу ышӀыгъӀэм дӀштӀэу республикӀэ стадионым гъӀӀӀӀкӀӀыынхӀэр рашӀылагъӀӀх, непи игъӀкӀотыгъӀэ псӀӀӀӀӀӀ лӀфшӀлӀнхӀэр ащ шырекӀокӀых. Футбол ешӀлӀпӀэр, кызыщачыхыӀӀэр гъогухӀэр агъӀпсыгъӀӀх, инфраструктурӀэр икӀлӀрыкӀӀу зӀтырагъӀпсыхыажыгъ, нӀмыкӀӀу ашӀлагъӀери макӀлӀп, кӀӀнагъӀери гухӀӀӀӀу шыӀӀӀхэм адиштӀу зӀшӀуахышт. ГъӀӀӀӀӀӀыынхӀэр зӀрашӀылӀгъӀӀэ стадионым социальнӀэ мӀхъанӀшхо зӀрилӀэр ТхьакӀушынӀэ АслӀан пчӀагъӀэрэ кыыхигъӀыгъ. Ащ кыыхӀӀыкӀӀӀ лӀфхэм ызытет зыфӀдӀэм ежы ышӀхъӀкӀӀӀ лӀӀпӀӀӀ, шыкӀлагъӀу, гумӀкыгъӀоу кӀӀуцухӀӀэр псынкӀӀӀу дӀгъӀзыжыгъӀӀнхэм ащ фӀгъӀӀӀӀӀӀ псӀӀӀӀӀӀӀӀ аналӀӀ тырарегъӀадӀӀ.

— Непэ ехьулэу стадионым ыкьоклыплэ ыкы ыкьохэплэ трибунэхэр дгэпсыгэх, кыблэм шылэм ишын лыгтэгэкыатэ, ари процент 70-рэ

фэдиэклэ зэтедгэпсыхьяг. Футболыр зикласэхэр зыдэтлы-сыцхтэ чыплэ 5200-рэ щыл, а пчягэм джыри хэдгэ-хьошт. Джащ фэдэу аужырэ

шапхъэхэм адиштэу Гагариным
ыцлэ зыхьырэ урамым дэжыклэ
стадионым идэхьаплэрэ кьэлэ
паркым ылъэныкъоклэ щылэ
дэхьаплэмрэ тшлыгъэхэх, — ело

къралыгыю учреждениеу «Адыгэ республикэ стадионым» ипашэу Шьхьэбэ Саид. — Мы илэсым зыфэдгъэуцужьыр пшэрылхэр зэшлохыгэнхэм, псэуальэм изэтегъэпсыхан лылдгэклотэным афшл ахэм апэлухашт федералнэ ахьщэр тыгъэгъазэм и 10-м ыуж кы- тлэклэханэу тыкабгъэгугъэ. **Кы- хьашт илэсым стадионм иухыжын пэлухашт сомэ миллиони 150-рэ фэдиэ кытфатлупшышт. Ащ шыщэу сомэ миллион 97-рэ фэди- зыр — федералнэ, адрэ канэрэр республикэ бюджетхэм кыхахыттых.** Федералнэ гупчэм кытфитлупшын фэе ахьщэр тлэклу мэгужьо нахь мышлэ- ми, гухэльэу шылэхэм адиштэу лофшлэнхэр зэхэтэхх, социальнэ мэхьанэ зилэ псэуальэр псынклэу зэрэттытхэм, тилцыфхэр зэрэ- дгъэгүшлостхэм тыпыл.

Кыхьэгъэшгьгэн фае республикæ стадионым футбол ешлæгъухэр, зенæккыкыухэр зэрæщыккыохэрэр. Гъæцæклæжынынхэр амыухыгбалæхæми, ар зэрæзтырагъæнсыхыггæм цыфыхæри, спортсменхæри егъæразæх, осæшлы фашлы. Псæолъэшл йофшлæнхэр зауухæклæ, дунæе шапхъæхæм адиштæрæ стадион Адыгæимæ зæрилæщтыр бæмæ кыхыагъæцы.

(Иккæуæх я 2-рæ н. ит.).

Алексей Петрусенкэр хэдзынхэм ащытеклуагъ

Муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Мыекъопэ районым» иадминистрацияе ипашэ ихэдзынхэр шэклогъум и 10-м шылагъэх. Ахэр зэхэшагъэ зэрэхъугъэм ыкли язэфэхьысыжьхэм къатегушылагъ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссияе и Тхьаматэу Сэмэгъу Нурбий.

Ащ кызыэриуагэмкIэ, хэ-
дзынхэм ахэлэжъэнхэу бюлле-
теньхэм кандидатури 3 арыт
хэгъагъ. Ахэр: Гостэкъо Хъа-
мед — Iоф ышIэгорэл, поли-
тическэ партиеу «Урысыем ипат-
риотхэр» зыфиIорэм кыгъэлъэ-
гъуагъ, Алексей Петрусенкэр —
зеконьомкIэ ыкIи чIыгу-мылку
зыфыщытIэкIэхэмкIэ муниципаль-
нэ гъэпсыкIэ зIэлэ «Мыекъопэ
районым» иадминистрације ипашэ
игуадз, партиеу «Единэ Росси-
ем» кыгъэлъэгъуагъ, Анатолий
Черновыр — Iоф ышIэрэл, ежы-

— Шэклогум и 10-м хэзыплэ 41-мэ лоф ашлагь. Хэдынхэм ахэлэжьэнхэ ыки амакэ атынмкэ фитыныгэ зилэ нэбгырэ 46 534-рэ спискэхэм арытхэгагь. Ахэм ашыщэу хэдынхэм кьяклолагьэр нэбгырэ 14 263-рэ е процент 30-м ехьур ары, — кылуагь Сэмэгу Нурбый.

Зэфэхьысыжьхэм кызыра-
гьэлъагуагъыжкӀэ, зымакӀэ зы-
тыгъэхэм янахыбэм, нэбгырэ
12 483-мэ, е процент 87,54-
мэ, Алексей Петрусенкэр кы-

хахыгь. Анатолий Черновым хэздэкко 1 046-мэ, е проценти 7,34-мэ, дырагэштагь. Гостэкко Хьамедэ яцэнэрэ хьугэ, ащ нэбгырэ 340-мэ, е проценти 2,68-мэ, амакьэ фатыгь.

Хэдэын кампаниер зэрэреклогыгэм, аш зэфэхысыжыу фэхюгэхэм амыгэразэхюу АР-м хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие тхяусыхэ тхылт кыизэрэрамыхыплэгэр Н.Сэмэгум кылуаг. Аш фэгэхыгыэ кэбарыш Адыгэ Республикэм и Лышхьхюу Тхякуцынэ Аслъан Iэклигэххаг.

Хэбзэгээдугьгээу шылэм диштэу муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Мыкьолэ районым» иадминистрацие илэщэ лэнатлэ Алексей Петрусенкэр ильэси 5-рэ лүтышт.

ТХЪАРКЪОХЪО *Адам.*

Петрусенко Алексей Георгий ыкьор
1975-рэ ильэсым тыгъэгазэм и 9-м
Чэчэн-Ингуш Республикэм ит ста-
ницэу Николаевскэм кышыхъугъ.

Московскэ залуухыгэ социальнэ университетыр 1999-рэ ильэсым кыуухыгэ, юрист сэнэхатыр зэригъэгъотыгэ. Мыекъопэ кээралыгъо технологическэ университетым финансхэмрэ кредитхэмрэклэ ифакультет 2000-рэ ильэсым кыуухыгэ, юридическэ шлэныгъэхэмклэ кандидат.

1997-рэ ильэсым
кыыщегъэжъагъэу
Адыгэ Республикэм
ихъакъулахъ къулы-
къу иотдел инспек-
тор шъхьалэу Iof

ышлагъ. 1998-рз ильэсым АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм иправовой гъэларышланлэ иотдел иупчлэжьэгъугъ. 2001-рз ильэсым АР-м и Парламент и Аппарат и Ллыкдохэм я Совет и Секретариат правовой ыкли финанс экспертиземклэ иотдел ипэцагъ. 2003-рз ильэсым кыщыублагъэу АР-м и Уплъэклокло-лпытэкло палатэ итхьаматэ игодзагъ. 2008-рз ильэсым кыщегъэжьагъэу республикэм ивице-премьерэу лф ышлагъ. Муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Мыекъопэ район-ным» иадминистрацие ипачэу 2013-рз ильэсым шэклогъум и 10-м цыфхэм хадзыгъ.

Адыгеим лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ щаугъойжыгыгэ

Адыгеим ихъызмэт-шлалэхэм гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

Мыгъэ натрыфым Адыгеим нахыбэу чыплэ зэрэщырагэубытыгэм изакъоп а гъэхъагэ хэлъэу мы мафэхэм губ-го лофшлэнхэр ащажы: пстэумкли мыгъэ лэжыгыгэ тонн мин 503,6-рэ республикэм кышыхыжыгыгэ, ащ щыщэу тонн мин 360,6-р фышхъэ лэжыгыгэ. Республикэм итарихккэ апэрэу натрыф тонн мини 121-рэ кыахыжыгыгэ, пындыр зэрэхурэр тонн мин 22-рэ фэдиз.

(Тикорр.).

Журналистикэм ылъэныккыккэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ишлухъафтынхэр афэгъэшъошагъэмэ хъунэу кыагъэлъэгъогъэ журналист лофшлагъэхэр

1. Гъэзетхэм (журналхэм) кыахаутыгъэ-хэмккэ:

- Ю. Мельниковам ирепортажэу «Звенья цепи времен» зыфилоу 2013-рэ ильэсым жъоныгуагъэм и 17-м гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» кышыхаутыгъэм (NN 92 — 93);
- М. Лебедевам истатьяу «Секрет адыгейского сыра» зыфилоу 2013-рэ ильэсым чъэпыогум и 9-м гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» кышыхаутыгъэм (N 191);
- З. Козич иочеркэу «Как много людей беспокойных на свете» зыфилоу 2013-рэ ильэсым лоныгъом и 28-м гъэзетэу «Майкопские новости» кышыхаутыгъэм (NN 265 — 266);
- Д. Кизяновымрэ В. Ломешинамрэ ястатьяу рубрикэу «Правозащита» зыфилоу члэтэу сэкъатныгъэ зилэхэу Адыгеим щыпсэхуэ куржыехэм арысхэр щылэныгъэм хэгъэгъозэгъэнхэм, ахэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм япхыгъэ лофыгъохэм афэгъэхыгъэу 2013-рэ ильэсым бэдзэогум и 31-м гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» кышыхаутыгъэм (N 145);
- Т. Филоновым иматериалэу «Школа как центр развития села» зыфилоу 2013-рэ ильэсым лоныгъом и 24-м гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» кышыхаутыгъэм (N 181);
- В. Алифиренкэм иочеркэу «След чело-

века» зыфилоу 2013-рэ ильэсым журналэу «Литературная Адыгея» кышыхаутыгъэм (N 1);

— Г. Сихъум иматериалэу «Непэрэ мафэм диштэу агъэпсых» зыфилоу 2013-рэ ильэсым гъэтхалэм и 21-м гъэзетэу «Адыгэ макъэм» кышыхаутыгъэм (N 49).

2. Теле-, радиокъэтынхэмккэ:

- З. Аджырым икъэтынэу «Тшлагъэм тыкышчыуцхэтэп» зыфилоу, режиссеры О. Ступкина, къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» кыгъэлъэгъуагъ;
- А. Тхьаркыуахъом икъэтынэу «Бысым-гуаш» зыфилоу циклэм кыыхыгъэр, къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» кыгъэлъэгъуагъ;
- З. Беданэкъом икъэтынэу «Рождение адыга» зыфилоу, къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» кыгъэлъэгъуагъ;
- И. Гъонэжыкыкомрэ Т. Беловамрэ ярепортажхэу Адыгеим нэмыц-фашист техаклохэр зырафыжыгъэхэр ильэс 70-рэ зэрэхъумэгъэнхэм фэгъэхыгъэхэр, къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» кыгъэлъэгъуагъ;
- С. Абакумовым икъэтынэу «Неизвестная родина» зыфилоу, муниципальнэ бюджет учреждениеу «Мыекъопэ телевидением» кыгъэлъэгъуагъ.

Стадионым изэтегъэпсыхъан лъагъэклуатэ

(Иклух).

Ыпшэккэ зигугу кьэтшыгыгэ спорт псэуалъэм даклоу, шэпхэшлэхэм адиштэрэ стадионэу «Юность» зыфилоу ильэс заулэ хъугъэ кызызэлуахыгъэр. Непэ ащ футбол ешлэгъухэр щэклох, мы спорт лъэпккыр зикласэхэр зыщыджэгунхэ альэ-кышт лэрышл алырэгъу зытебзэгъэ ешлэлэ мынхэри ащ кыдыхэлъытагъэх. Джащ фэдэу кьоджэ псэуалэхэм ащыщыбэм футбол ешлэлэхэр кыащызэлуахыгъэх. Клэлэеджаклохэмрэ ныбжьыккэхэмрэ ямызакъоу, нахыжыхэри ахэм ащэджэгух, кыафашлагъэмккэ республикэм ипашэхэм афэразэх. Мыщ фэдэ спорт псэуалэхэр зымылэхэм лэпылэгъу афэхъунхэм фэшл федеральнэ гупчэм тапэккы зы-

зэрэфагъэзэщтыр, ар пшэрылть шхьалэхэм зэрэщыщыр республикэм ипашэхэм кыыхагъэщы.

Джащ фэдэу гурыт еджаплэхэм ящыккэ спорт лэмэ-псымэхэр кыафашагъэх, физическэ культурэм ыккы спортым апысшагъэхэм япчъагъэ нахыбэ шлыгъэным фэшл амалэу зэккэ щылэхэр агъэфедэх.

— Псэуалэу тшыхэрэр зэккэ тицыххэм апай. Ахэм агу кыдэтцэныр, физическэ культурэм ыккы спортым апысшагъэхэм япчъагъэ хэдгъэхъоныр, тиныбжьыккэхэр урамым кытетцынхэр ары пшэрылть шхьалэу зыфэдгъэуцужырэр, — кыыхегъэщы республикэм и Лышхъэ.

Тхьаркыоу Адам.

ДЕПУТАТХЭМ АПАЙ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм иящэккэнэрэ зырэ зэхэсыгъо 2013-рэ ильэсым шэклогум и 13-м щылэшт.

Зэхэсыгъом зысхалъэгъэщхэм мы кыккэлъыккэрэ лофыгъохэр ахагъэхъагъэх: законопроектхэу «2014-рэ ильэсымккэ ыккы 2015-рэ, 2016-рэ ильэсхэм ячэзыу палъэккэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылапэгъ», «2014-рэ ильэсымккэ ыккы 2015-рэ, 2016-рэ ильэсхэм ячэзыу палъэккэ Адыгэ Республикэм шлокл зымылэ медицинэ страхованиемккэ и Чыплэ фонд ибюджет ехылапэгъ», «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехылапэгъ» зыфилоу ия 9-рэ статья зэхъокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхыгъ», «Адыгэ Республикэм и Законэу «Къралыгъо социальнэ лэпылэгъоу Адыгэ Республикэм щаратырэм ехылапэгъ» зыфилоу зэхъокыныгъэхэр фэшлыгъэным фэгъэхыгъ» зыфилоу хэрэм, «Федеральнэ законэу «Бюджет лофыр нахышлоу зэрэзэхэщэгъэн фаем епхыгъэу Урысые Федерацием и Бюджет кодексрэ Урысые Федерацием изаконотательнэ акт залуэхэмрэ зэхъокыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылапэгъ» «Федеральнэ законэу «Гъэсэныгъэр Урысые Федерацием зэрэзэхэщэгъэн ехылапэгъ» зыфилоу зэрэзэхэщэгъэн кыахэккэу Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ» зыфилоу хэрэм ыккы нэмыккэ лофыгъохэм апэрэу ахалъэгъэныр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м изалышхоу зэхэсыгъохэр зысхалъэгъэхэрэм сыхъатыр 11.00-м ащ илофшлэн щыригъэжэщт.

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Кыблэ, Темыр-Кавказ федеральнэ койхэм оперативнэ-стратегическэ егъэдженхэр ащыккэщтых

Урысыем и Комитетэу терроризмэм пэшлуклоу 2013-рэ ильэсым шэклогум и 10-м кысхэгъэжъагъэу и 20-м нэс Кыблэ, Темыр-Кавказ федеральнэ койхэм оперативнэ-стратегическэ егъэдженхэр ащызэхыщэщтых.

Зигугу кьэтшыгыгэ койхэм ахэхэрэ шьолъырахэм, Адыгэ Республикэри мыхэм кыахуыбтэ, яхэбзэхуымэккэ кыулыкхэр зэккэ ащ фэдэ лофтхьабзэм хэлэжыгъэх. Егъэдженхэмккэ пшэрылть шхьалэу зыфагъэуцужырэр цыфхэр жугъэу зысхалъэгъэхэр чыплэхэм: транспорт, социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалэхэм ыккы нэмыккхэм щачынэгъончъэнымккэ ыккы рэхъатныгъэр кыащыухъумэгъэнымккэ хэбзэхуымэккэ кыулыкхэр зэрэзэдэлъжыгъэхтхэ шыккэм зыфэгъэсэгъэныр ары. Мыщ фэдэ пшэрылтьхэм ягъэккэнккэ цыфжугъэхэм хэбзэхуымэккэ лэпылэгъушл аратын альэкышт.

Урысыем щынэгъончъагъэмккэ и Федеральнэ кыулыкхэ Адыгеимккэ и Гъэлоушлалэрэ рес-

публикэм хэгъэу клокл лофхэмккэ и Министрствэрэ япашэхэр Адыгеим щыпсэхуэрэм ыккы ащ ихьаккэхэм сакыныгъэ кызысхалъэгъэнхэм кыаджэх.

Зыгорэккэ гуцафэ языгъэшлырэ цыфхэр, пкыгъохэр, автотранспортырэ залъэгъухэккэ, цыхъэзэфэшлыныгъэмккэ телефонэу калэу Мыекъуапэ щылэхэм: Урысыем щынэгъончъагъэмккэ и Федеральнэ кыулыкхэ Адыгеимккэ и Гъэлоушлалэрэ и телефонэу 52-17-80-мккэ, Адыгэ Республикэм хэгъэу клокл лофхэмккэ и Министрствэ и телефонэу 59-64-88-мккэ е 02-мккэ полицием иотделэу кыапэблагъэм теонхэ альэкышт.

Адыгэ Республикэм хэгъэу клокл лофхэмккэ и Министрствэ и пресс-кыулыкхэ

«А зы псым тло хыхьэхэрэп» аю. Ащ имэхьанэ сегу-пшысэу бэрэ кыхьэхьы. Тэ тлофшлэн елытыгызу кэплон хьумэ а зы псым ухэхьаным а зы цыфым кыфэбгэзыжыныр ары кыкырэп. Ащ фэдэу илээс 18-кэ узэккэбжымэ кэлэгэзджэ гэшлэгьон нэлуасэ сифэхьугагь. Ащ ехьылэгэ ситхыгы тхыль цыкы шыгызу гэсэнэгэмкэ гэлорышлэлэм кы-дигьэкыгагь. А лэхьаным илээс 32-рэ нахь зымы-ныбж кэлэгэзджэр «Адыгеим ианыхь кэлэгэзджэ дэгьу» хьугагь, «Урысыем народнэ просвещени-емкэ иотличник» щытхьуцэр кыфагэшьошэгагь.

Дэхаггэм фэзыпхэрэр

Зигугу кэсшырэр Адыгэ-кьалэ игурыт еджалэу N 2-м музыкэмкэ икэлэгэзджэу Джамырэ Азид ары. Мы илээ-сымы ар Адыгеим ианыхь кэлэ-егэзджэ дэгьу хьугэ. А хьугэ-шлаггэр ары илээсыбэ тешла-гэу сылуклэнэу зышыггэр. 1996-рэ илээсым кыщегэ-жыгэу сыда а кэлэгэзджэм илофшлэн гогу кыщыдэхьу-гэр? 1997-рэ илээсым зэнэкьо-кьоу «Урысыем икэлэгэзджэ» зыфилорэм идиломант; бгэ-халхьэу «Урысыем икэлэ-егэзджэ» зыфилорэм кыфагэ-шьошагь; Лэпкь проектэу «Гэ-сэнэггэм» кыдилытэрэ зэ-нэкьокьум 2006-рэ, 2011-рэ, 2012-рэ илээсхэм ащытекьуагь; 2010-рэ илээсым «Урысыем ианыхь цыф дэгьухэр» зыфи-лорэ энциклопедием кыдэ-хьагь... Джыри ащ кыхьэбгэ-хьон пльэкышт.

Непи Азидэ идэхаггэ кы-щыклаггэп, цыфыр дахэ зы-хьуклэ, итеплэ уахтэр кы-теклоу маклэ кызырэхэкирэр. Ащ фэдэу бзылфыггэ дахэу, нэутхэу, тыггэм фэдэу сапашьхэ кыиуцагь. Илээсыбэ-хэм кьаклоц лэгаплэм укье-мышэу лф зэрэпшлэщымкэ шьэф хэлпымэ кэлэгэзджэм сеупчыгь.

— Шьэф хэлпэм, кэлэцлы-кхэр, уисэнэхьат шу пльэ-гьунхэ фае. Сыгу кьэкли-жы апэрэу 1996-рэ илээсым «Адыгеимкэ илээсым икэлэ-егэзджэ» зыфилорэ зэнэкьо-кьум сызырэхэлэжыггэр. Си-шхьэгьусэу щымылэжым сы-тыриггэгушлэхьэгагь: «Азид, клоба, лф зэрэпшлэрэр кьэп-льэгун, лф зэрэпшлэрэр ябгэ-льэгун» ылогьагь. Ащ ыуж зэнэкьокьубэм сахэлэжыгь, теклоныггэхэр кьащысхьы-ггэ.

Мыггэрэ зэнэкьокьоу «Илээ-

сым икэлэгэзджэ» зыфилорэм нэбгырэ 15 тыхьоу тыхэлэ-жыгь. Апэрэ мафэм пхэдэым-кэ апэрэ номеры кысхыгь, аужырэ мафэм сэ зэфэсшы-жыныу хьугэ, аужырэ номе-ры кысхыгь. Музыкэм икэлэ-егэзджэу ахэтыггэр сэры ны-лэп. Зэнэкьокьумкэ предме-тэу ябгэхьырэр арэп мэхьанэ зилэр, урокыр зэрэзэхэтыр, ар зэрэптырэр ары. Апэрэу пльэ-гьурэ кэлэцлыкхэр о уиклас-сэу, бэшлаггэу ебгэзджэхэрэм афэдэу урокыр зэхэпшэн фае. Темэр зы мафэ илэу кыуаты, урокыр ебгэжынкэ такыкы 10 илэу кэлэеджаклохэм нэлу-сэ уафашы. Сэ кыстефаггэ-хэр республикэ гимназием ия 5-рэ классхэр арых.

Нэлуасэ зафэсшыныу сызе-хьэм зы упчлэ ястыггэти, нэб-гырэ зытлэмэ алэхэр кьалэты-ггэ, сыгушлэуагь. Ятлонэрэ уп-члэми нэбгыритлэмэ кьалэтыгь, ау сяупчыгыггэп. «Укьытэуп-чыштба адэ?» залом, «уро-кым сыщышьоупчышт» сьугэ. Хэукьонхэм щымышынэхэу, джэуап кьатынэу сялэулугь.

Сэ классыкэ зысштэклэ,

ренэу ясэлэ хэукьонхэм щы-мышынэхэу. «Кэшьошлэжыба «Золушкэм» хэт кэлэцлыкыу «Сэ сыволшебникэп, сэ зы-сэгьасэ нылэп» зылощыггэр? Джэуап кэшьутынэу шьумы-щын, сэ мэклэ-ма-клэу шьу-кьэз-

**Непи Азидэ
идэхаггэ кыщыклаггэп,
цыфыр дахэ зыхьуклэ,
итеплэ уахтэр кытеклоу маклэ
кызырэхэкирэр. Ащ фэдэу
бзылфыггэ дахэу, нэутхэу,
тыггэм фэдэу сапашьхэ кы-
уцагь. Илээсыбэхэм кьаклоц
лэгаплэм укьемышэу лф
зэрэпшлэщымкэ шьэф хэ-
лпымэ кэлэгэзджэм
сеупчыгь.**

ггэ-тэрэ-зыжышт», — ясэлэ. Мыхэми ар ясэуагь. Урокыр дэгьоу кьуаггэу слы-таггэ. Зэнэкьокьум кыдилы-тэщыгь ны-тыхэм зэдэгущы-лэгьу адэпшыныу. Ари мыдэу кьуаггэу кысшлэшыгь. Кэлэ-еджаклохэм «Дэхаггэм сыда кыкырэп?» зыфилорэ зэдэгьу-

щылэгьуми дэгьоу зыкыщыггэ-лэгьуагь. Мастер-классэу зэ-хэсшаггэм ыуж (зыпари хэмы-хьухьэмэ), апэрэ сызырэхьу-щтыр кьэсшлагь. Ащ тетэу мы илээсымкэ Адыгеим ианыхь кэлэ-егэзджэ дэгьу сыхьугь. Шэм-бэтым кэууххэр зэфэхьысыжы-ггэх, бэрэскэжыем АР-м и Лышхьэ тыриггэблэгьагь.

Кэлэгэзджэу хэлэжыггэ-хэр ныбжыклаггэхэми, лфшлэ-кэ дэгьу алэклэпэу щытыгь. Ау сэ илээс 18-м кьыкылоц ренэу семинархэр, мастер-клас-схэр, шхьэихыггэ урокхэр зэрэзэхасцэхэрэм нахь кьуачлэ, нэутхэу, шлошхьуныггэ кыс-халхьэггэн фае. Клубэу «Илээ-сым икэлэгэзджэ» зыфилорэм сызырэхэтыми нахь шлошхьу-ныггэ кысеты.

Ащ фэдэу кьалэу Ульянов-скэ кэлэгэзджэ клубхэм я Урысые фестивалэу щыкьуа-ггэм мастер-класс кыщыстыгь. 2010-рэ илээсым Псышлупэ Урысые семинарэу щызэхэ-сшаггэм сыхэлэжыгь, ащ ыуж Ростов хэкум мастер-класс кыщыстыгь. Етланэ Кьалмы-кым сыраггэблэгьагь, ащ ма-стер-класс кыщыстыгь.

Зыгорэм сыкыу шхьэихыггэ урокми, мастер-классми кьэ-сты кьэс сэ лфшлэклэу сшлэ-рэмкэ кэлэгэзджэхэм

сазэрэдэгьуащэрэм дакыу сэри лф-шлэклэ зэсэгьа-шлэ. Сэ темэу силэр кэлэ-еджаклохэм м у з ы к э р ашлэгэшлэгьон зэрэпшыштыр, ащ зэрэфэп-щэцхэр ары. Урысые зэнэ-кьокьоу «Илээ-сым икэлэгэзджэ» зыфилорэм изэхэсша-хэм ащыщэу, журим хэт-хэм ащыщ горэм Псышлупэ кыщылогьагь «мастер-клас-сыр — кэлэгэзджэр илоф-шлэклэклэ нэмыкхэм адэгьуащэ-мэ ары, аныхьэу еж ымысэ-нэхьатэгьухэм» ылуи.

Азидэ эхищэрэ лфшхьабзэ-хэм ипредметкэ исэнэхьатэ-гьоу щылэрэр маклэ. Ау ауди-ториум нэбгыри 100 — 150-ри исэу мэхьу. Илээситлуклэ узэ-кэлэбжымэ, эксперт купэу Москва кыкыггэм Азидэ има-стер-класс уасэ кыфишызэ кьалогьагь: «Шыпкьэр плотмэ, ар мастерым иклассэу щыт».

Шлэныггэхэм яхэггэхьон пыль Кьэрэщэе-Щэрджэс рес-публикэ институтым риггэблагьы Азидэ мастер-класс ащи кы-щытыгь. Арыш, ащ фэдэу лф-шлэныр ищылэныггэ щыщ хьу-гэ. «Уклон пльэкына?» амы-лоу, «уклон фае» залоклэ, сыхьа-зыр! Ары тызэрэпхьуггэр!» — ело кэлэгэзджэм.

— Ащ фэдэу гущылэхэм ауж-гум зелэты, Адыгэкьалэ иеджа-плэу N 2-м имызакьоу, зэрэ-республики сыриллыкыу зэрэ-щытым сеггэгушхо. Илээс 18 тешлаггэу «Илээсым икэлэ-егэзджэ» зыфилорэ цлэр кы-зэрэзгэшьыпкэжыггэр аныхь-гэхьэггэхьоу сшхьэклэ сэ-лпытэ, — кьелуатэ Азидэ.

Сыдигьуи кьуаджэхэм музы-кэмкэ урокхэр ыхьынхэу кэлэ-егэзджэ ялаггэп. Сыхьатхэр мэ-клаггэх, ахэр лыхьтедзэу зыго-рэм ратыщыггэх. Кэлэеджа-кьохэми мэхьанэ а урокым ра-тыщыггэп, «пениер тилэшт, тытхьэжышт!» алощыгь. Афэ-мыггэрэхьатхэу еггэджэныр кьлоуи кыхьэкыштыгь. Азидэ иурокхэр ащ фэдэхэп. Тэ ты-зэрысыггэ урокым оредым изы куплет кэлэеджаклохэр бэрэ-тегушылаггэх. Гущылэхэм ореды-шьоу япэсыггэр кэлэеджа-кьо пэпч кьылуагь.

Клалэхэр фызыггэхэу щыс-хэп, ау ащ пае классым быр-сыр итэп, зэклэри кэлэггэ-джэм еплыхь, фэлээу клас-сыр кэлэггэзджэм еггэлоры-шлэ, шхьэклэфэу Азидэ фашы-рэр кьахэщы. Урокым ошлэ-дэмышлэу тыхьаггэми, тызэрэ-кьостым зыфаггэхьазырыггэм фэдэгь.

Кэлэеджаклохэр пшыггэхэ-мэ, физминуткэм нахь зэкле-у-гуаех. Тлэку кьэмыдалохэу кышлэшымэ, «Дети, наши руки как лежат?» елош, оредышлом илээу кэлэггэзджэм кьелэ. Клалэхэм «Вот так!» алош, дэхэцлыкыу кьэтлысыхь.

Сыдырэ уроки плуныггэ-ггэ-сэнэггэ чьплэхэр кыделгы-тэх. Ащ фэдэу Азидэ аныхьэу апэ ыштэрэ классхэм арылоу мэхьу: «Клалэхэр! Шхьэклэфэ кысфэшьошлэ?» ылоу. Адрэ-хэм — «Ары!» ало. Етланэ — «Сэ сизакьоп, шхьэклэфэ зы-фэшьушырэ цыфым иурок зы-зэрэщышьушын фаер шьошлэ-ба?» — ело. Адрэхэм ащ хэ-лпыр кьагурэлэ. «Музыкэмкэ урокыр — ар искусств, ар эстетик, ар дэхагь, ащ елы-тыггэуи тызеклон фае», — ело Азидэ.

Дахэу оред кьэплоным шап-хьэхэр пылыхь. Ахэр кэлэ-еджаклохэм ашлэ. Еж Азидэ консерваторием шыраггэшла-ггэм джы сабийхэр феггасэх.

Кабинетым урокым ищыклэ-ггэ техникэр икьу фэдизэу члэт — музыкэлыггэ гупчи 2, ком-пьютер, проектор, диск зэфэ-шхьафхэр, нэмык! Имэ-псы-мэхэр. Ахэр зэклэри кэлэ-егэзджэм илэпылэггьух, еггэ-фэдэх.

Ащ тетэу кэлэггэзджэм кэлэ-еджаклохэр дэхаггэм феплх.

СИХЬУ Гоцнагьу.

Сурэтхэр лэшыны Аспьан тырихыггэхь.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэты-шлэу, Урысыем исурэ-тышхэм я Союз хэ-тэу, лъэпкэ лэшагъэ-хэмкӀэ лэпӀасэу ГьукӀэ Замудин кызы-хьугъэр ильэс 60 мы-гъэ хьугъэ. Ащ епхы-гъэу шэклогум и 7-м 2013-рэ ильэсым, Лъэпкэ тхылъеджаплэм мэфӀкӀэ зэхӀхъэ цыз-хӀащӀагъ, республи-кэм иныбжыкӀэхэм Замудинэ итворческэ гупшысэхэмкӀэ щадӀо-щагъ.

лъэпкэ лэшагъэхэр цызетегъ-уцожьыгъэнхэмкӀэ егъэджен-ягъэшлэн-зэхӀцэн лофышхо ши-шагъ, пасэм лъэпкыим икуль-турэ зыфӀадагъэр кызыгъэлъ-гукӀырэ музей цыкӀури щигъэпсыгъ. Я 90-рэ ильэсхэм еджакоу Замудин илагъэхэм ащыщых непэ адыгэ лъэпкэ искусствэр зыгъэлъэхъу, кымылыр, шыкӀэпщынэр зышыхъу ыкӀи ахэм тилъэпкэ оредыж-хэр кӀарызгъэпшыкӀутӀукӀ-хэу Нэгъой Зауррэ КӀыкӀ Хьаз-рӀтрэ. КӀэлэегъэджэ е гъэ-сӀкӀо дӀэгъум еджӀкӀо дӀэй зӀримылӀэрр нафӀ. АпӀэдӀдэ, 2004-рэ ильэсым, «Жьыур» ГьукӀэм зэхӀцӀагъ. Зы ильэс-кӀэ ансамблӀэр дахэу ыльэ те-уцуагъ, иамалкӀэ макӀлӀэ физэ-

сэм алытӀэрэ цыфышхуагъэх, чыплӀэ ин цылӀныгъэм щаубы-тыщтыгъ, акылышлӀо-бзӀшлӀа-гъэх. Хэти хӀэлъ дӀэгъуи, дӀэй кӀэзыгъэнчӀэу альӀэгъуштыгъ. Ежъ Замудинэ ятӀжъ дӀдӀи шы-кӀэпщынӀауагъ. ДжаушӀтӀу оред-дыр — зӀкӀэ лъэпкыим игу-мӀкӀ-гушлӀагъо, итхыдӀэ ин зы-хӀогагъэр пасӀу, икӀлӀэгъу ныбжыкӀӀэгъум ГьукӀэ Заму-динэ ыгукӀэ кыыхыгъ ыкӀи ыштагъ. ГъашӀэр макӀо, хэти ильагъо егъоты. Замудинэ иму-рад ин ильӀсыбӀэм хьалӀлӀу дӀлажъэ, бӀ кыдӀхъурӀэр, фы-зӀшлокӀырӀэр — ильӀпкэ лъа-псӀэ еухъумӀ, ильӀпкэ искусств-вӀэ, культурӀэр еушӀӀ. ЗӀреду-наеу эпос 14 кышызӀтенагъӀу щашӀлӀэр. Ахэм ащыщых нарт оредхэр, пщыналӀхэр. Уигу-пшысӀ лъагъо ыгъотыныр на-сыпыгъ, арышӀ, насыпышлӀу, сӀ сишлӀшыкӀӀэ, ГьукӀэ Замуди-нӀ. ИильӀсхэр (кыгъӀшагъэр) ишлагъӀкӀэ ушӀагъэх.

Замудин игъэшлӀэ мурад

ГьукӀэ Замудин лъэпкыим фӀэлъжӀэр лӀпӀас, Темыр Кав-казым цызӀлӀашӀлӀэр ушӀтакӀу, ижъырӀ лӀшагъӀу адыгэ плӀа-блӀэм ишӀӀэн искусствӀэ зыфӀ-дӀэр, адыгэ лъэпкэ мӀкъӀэм лӀмӀ-псымӀхъу кымылыр ыкӀи адыгэ шыкӀӀпщынӀэр (кӀодыжы-пӀнхӀэ цынагъор зышӀхъащы-тыгъэхэр) зӀтегъӀпсыхъажы-гъӀнхэр, ахэр ежъ-ежъырӀу ыи-тӀукӀэ ышӀынхэр, а лӀмӀ-псымӀ-хэм адыгэ мӀкъӀэм дахӀхэр кыгъӀӀогъӀнхэр, а пӀсӀтӀур нӀ-мыкӀхэм — кытӀкӀӀхъухъӀхэр-рӀэм ягъӀшӀӀэгъӀнхэр ыкӀи ахӀлӀ-хъӀгъӀнхэр фӀукӀочыгъ. Заму-динэ гъашӀӀэмкӀэ мӀхъанӀшхо зилӀ мурадӀу зыфӀшӀыжыгъэр фӀсакъӀу, егугъоу, мыпшы-жъу цылӀныгъэм пхырещы, джащ пае лытӀэныгъи, шӀхъ-клафи егъоты.

ГьукӀэр лӀфшӀӀӀкӀо чан, эт-нографическӀэ экспедициябӀэм ахӀлӀжъагъ, материал бай

зӀлуихыгъ ыкӀи зӀрищагъ гума-нитар ушӀтынхэмкӀэ Адыгэ рес-публикӀэ институтым илофышӀлӀу, филологие шӀӀныгъӀхэмкӀэ кан-дидатӀу **ПаштӀэ МадинӀэ**.

Адыгэ лъэпкэ культурӀэ куур хӀӀч-нӀч имылӀу кӀӀушӀумӀгъӀ-ныр, зӀтегъӀпсыхъажыгъӀнхэр, хахъо фӀшӀыгъӀу лъыгъӀкӀотӀ-гъӀнхэр анахъ лӀофыгъо инмӀ зӀращыщыр кытӀкӀӀхъухъӀхэр-рӀэм агурыгъӀогъӀнхэр ыкӀи ащ-кӀэ ежъхэм ильӀкӀырӀэр ашӀлӀу егъӀсӀгъӀнхэр ары зӀлукӀӀгъум пшӀӀырылӀу илагъэр.

МӀфӀӀкӀыр зӀгъӀзӀфагъӀу, зӀ-

фӀгъӀзӀпагъӀу итворчествӀэ зӀ-ригъӀпсырӀэр, хьалӀлӀу зӀрӀ-лажӀӀэр кӀаушыхъатыгъ.

ХьӀкӀӀӀ нӀшанӀэр зӀфӀдӀ-кӀэ зыхӀогъӀгъӀ мӀфӀӀкӀым «**Жьыум**» ижъырӀ адыгэ оред мӀкъӀамӀхэр щыкӀыригъӀыгъ, кӀӀӀӀкӀэ мӀкъӀэ гохъ лъӀшхэм адыгэ оредыжӀхъу «**ШӀзожъ МырзӀ иорӀд**», «**КъафӀ**», нӀ-мыкӀхэри кыщӀауагъэх. КӀӀӀ-цыкӀу купӀу, фольклор-этно-графическӀэ кӀутамӀу Замуди-нӀ зӀхищагъӀэм иеджакохэм и шыкӀӀпщынӀэм кыдырагъӀа-лӀзӀ, «**СаусырыкӀо иорӀд**», «**АщӀмӀз**» зыфилохӀэр лӀп-кӀӀгъӀ-шыкӀӀшлӀагъэр кыбӀ-кӀӀу кыщӀауагъэх.

Мы зӀкӀэ ГьукӀэ ЗамудинӀэ ышӀхъӀкӀэ илофшӀагъ ыкӀи иму-рад зӀрӀфакӀоу, зӀрӀзӀшлӀу-хырӀэм ищыс. ЫпшӀӀкӀэ кы-зӀрӀщытӀагъӀу, ЗамудинӀэ ильӀс 30 лӀпӀ-цыпӀу Адыгеим зыщыпсӀурӀэм бӀ физӀшлокӀы-

шлокӀыгъӀери. «Жьыур» псынӀкӀу тиреспубликӀэ цызӀлӀашлӀагъ. ШӀӀныгъӀлӀжъӀу, искусствове-дӀу Алла Соколовам кызӀ-рилорӀмкӀэ, нотӀкӀэ, зӀрӀха-бзӀу, лӀмӀ-псымӀхэм «Жьы-

ГьукӀэ ЗамудинӀэ итворчествӀэ фӀгъӀхъыгъӀ фильмхэр Уры-сые киностудие зӀфӀшӀхъаф-хэм тырахыгъэх: «**Странствие музыки — магия**», «**Древняя скрипка Адыгеи**».

ТакыкӀ зӀгъокӀ ЗамудинӀэ илӀрӀп: имафӀхэр, исыхъатхэр ушӀагъэх; зӀрегъашӀӀ, арегъа-шӀӀ ныбжыкӀӀэхэм; мӀгупшысӀ, матхӀ, ышӀлӀэр кыгъӀшӀып-кӀӀжы шӀӀныгъӀкӀӀ. ДжыдӀдӀэм анахъ лӀф зыдӀшӀлӀэр **арфӀм — адыгэ пщынӀ-кӀӀбым** ишӀын-зӀтегъӀпсы-хъажы ары, тыпсаумӀ, ащ ымакӀи зӀхӀтхыщт. ТхылъыкӀӀу «Учимся играть на шичепшин» зыфилохӀэр кыдӀӀкӀыным фӀ-гъӀхъазыры.

ТворческӀэ зӀлукӀӀгъум За-мудин илофшӀӀкӀэ, игупшыса-кӀэ, имурад гӀлорышлӀкӀэ уасӀ фашӀлӀу цыф гъӀсагъӀхъу —

Лъэпкэ искусствэм ишӀӀпхъӀ-хӀбзӀ инхэр ухъумӀгъӀнхэмкӀэ ыкӀи кызӀтегъӀнӀжыгъӀн-хэмкӀэ ЗамудинӀэ лӀофышхо ешӀӀ, итворческӀэ гуахъокӀэ нӀмыкӀ цыфхэр зыльӀещӀ, кыгъӀӀушых, егъӀбжышлӀох.

ыгъӀоигъ, зӀкӀӀери лъӀпсӀэ зы-фӀхъушӀу тхылӀу «**Искусст-во адыгской циновки**» зы-филохӀэр 1990-рэ ильӀсым кы-дигъӀкыгъ. ЛъэпкӀ лӀпӀасӀэм илофшӀагъ кӀӀралыгъо шлӀухаф-тын ин — ХудожествӀэхэмкӀэ Урысые Академием итхылъ кыфагъӀшӀошагъ.

Лъэпкэ искусствэм ишӀӀпхъӀ-хӀбзӀ инхэр ухъумӀгъӀнхэмкӀэ ыкӀи кызӀтегъӀнӀжыгъӀн-хэмкӀэ ЗамудинӀэ лӀофышхо ешӀӀ, итворческӀэ гуахъокӀэ нӀмыкӀ цыфхэр зыльӀещӀ, кыгъӀӀушых, егъӀбжышлӀох.

МӀфӀӀкӀ лӀфшӀӀӀкӀӀ хьӀкӀӀӀ шӀуашӀэм ильӀу кӀуагъӀ. Ащ хӀлӀжъагъӀх республикӀэм исӀ-нӀхӀат еджӀӀӀ зӀфӀшӀхъаф-хъу — кӀӀӀӀӀгъӀдӀж ыкӀи ис-кусствӀэхэмкӀэ республикӀэ кол-леджхэм ащеджӀхэрӀэр, адыгэ интеллигенцием цыщхэр, шӀӀ-ныгъӀӀӀжхэр, фольклор-этно-графическӀэ ансамблӀу ижъырӀ оредкӀӀуакӀӀэм тетӀу лӀф зышӀлӀу «Жьыу», искусствӀэхэм-кӀэ республикӀэ кӀӀӀӀӀкӀу еджаплӀу К. ЛъӀцӀырыкӀом ыцӀэ зыхъырӀэм иеджакохэр, Адыгэ РеспубликӀэм культурӀэмкӀэ и МинистерствӀэ илофышӀӀ шӀхъа-лӀу Лиана Баяновар, культур-рӀэм ыкӀи кӀӀӀӀӀыгъӀӀӀс амал-хэм ялофышӀӀхэр, ЗамудинӀэ иныбджӀӀу-лофшӀӀӀгъухэр ыкӀи Лъэпкэ тхылъеджаплӀэм ило-фышӀӀхэр.

ТворческӀэ зӀлукӀӀгъур кы-

кӀӀӀыкӀоу, гупшысӀ хӀлӀӀу кӀуагъӀ. ГьукӀэ ЗамудинӀэ игъ-шӀӀ гухӀӀ, имурад зафӀ цы-лӀныгъэм зӀрӀщылӀыгъӀкӀуа-тӀрӀэм шыхъат фӀхъурӀ тхылъ кыгъӀӀӀӀгъӀн бӀаеу «**Линия жизни: Замудин Гучев**» зы-филохӀэр, ипӀоблӀ шӀыгъӀхъу дӀӀкӀхэр зӀлӀызыпкӀагъӀхэм, адыгэ ижъырӀ оред кӀӀуакӀлӀэр зилӀубытыплӀу цыт фольклор ансамблӀу «Жьыу» зыфилохӀэм изекӀо гъогухэм атешыкӀыгъӀэ афишӀхэм нӀплӀӀгъур зыфа-

Лъэпкыим ыпашӀхъӀ лӀжыгъӀ дахӀ цызилӀ За-мудин итворчествӀэ, анахъу плӀаублӀэм ишӀын зы-фӀдӀэр, ижъырӀ лӀшагъӀэм ишӀӀфӀбӀз кӀӀзыло-тӀрӀэ фильм-слайдӀу телевидениеу «Адыгеим» иредакторӀу Емыж МулӀлӀт ыгъӀхъазырыгъӀу цыфхэр зӀплӀыгъӀхэм ЗамудинӀэ ищылӀныгъӀэ адыгэ лъэпкыим гопчынӀу щымытӀу, ащ епхы-пагъӀу лъэпкыим ынӀгъу фӀгъӀзӀпагъӀу итворч-ствӀэ зӀригъӀпсырӀэр, хьалӀлӀу зӀрӀлажӀӀэр кӀаушыхъатыгъ.

щӀцтыгъ. Лъэпкыим ыпашӀхъӀ лӀжыгъӀ дахӀ цызилӀ За-мудин итворчествӀэ, анахъу плӀаублӀэм ишӀын зыфӀдӀэр, ижъырӀ лӀшагъӀэм ишӀӀфӀбӀз кӀӀзыло-тӀрӀэ фильм-слайдӀу телевиде-ниеу «Адыгеим» иредакторӀу Емыж МулӀлӀт ыгъӀхъазыры-гъӀу цыфхэр зӀплӀыгъӀхэм За-мудинӀэ ищылӀныгъӀэ адыгэ лъӀ-пкыим гопчынӀу щымытӀу, ащ епхыпагъӀу лъэпкыим ынӀгъу

гъӀр: адыгэ плӀаублӀэм ишӀын лӀпӀӀӀсагъӀэ зӀтыригъӀуцожьыгъ, гухъӀр дахӀхэр зыхӀӀлӀ плӀаублӀхэр ышӀыгъӀх, а лӀшагъӀ-хэр зӀрегъӀпсыгъӀхэмкӀэ тхылъ ытхи, кыдигъӀкыгъ. АпӀӀр лъӀ-бӀкӀухэр ышӀынхэмкӀэ зышлӀа-гъӀ кыкӀыгъӀэр, кызӀрӀилӀуатӀ-рӀмкӀӀэ, Адыгэ хӀку гимназием идиректорыгъӀу Быжъ Сыхъат-бый ары. ЕджаплӀэм цыщӀу зы-унӀ кыритыгъ, ЗамудинӀэ ащ

ум» хӀтхэм кӀӀарагъӀорӀп, ау тапӀкӀэ лъэпкыим кызӀрӀери-гъӀаощтыгъэм фӀдӀу, зӀрӀзӀ-хахырӀэм тетӀу, теубытагъӀ хӀ-лӀӀу музыкӀэр кыплӀагъӀӀӀсы. «Жьыур» ащылагъ Петербург, ПольшӀэм, Къалмыкыим, Якути-ем. Адыгэ лъэпкэ искусствэм ытамӀ зырагъӀӀӀтыгъ. «**Нарт пщыналӀхэр**» зыфилохӀэ аль-бомищ тыратхи, кыдагъӀкыгъ, лъэпкэ гушӀхъӀбайныгъэр Гьу-кӀэ ЗамудинӀэ ихъатыркӀэ зӀрӀ-дунаеу хагуащӀ. Адыгэ кӀӀ-ралыгъо университетым Лъэпкэ культурӀэ ГупчӀу епхыгъэм ишлӀ-гъӀ инкӀэ гъогумӀфӀ-лъӀпӀмафӀэ зӀрашыгъэр ансамблӀэм хӀт-хэм ащыгъупшӀӀрӀп. Лъэпкэ та-рихъым, лъэпкэ культурӀэм якӀӀ-угъоен, язӀгъӀшлӀэн, яхӀгъӀхъон амал ин ащ кӀӀаритыгъ.

ГьукӀэ ЗамудинӀэ КъӀӀӀртӀе-БӀлькыарым ит кӀӀӀу Бак-сан кышыхъушӀ, щӀаплӀу, ще-джагъ. Ежъ кызӀрӀилӀуагъэм-кӀэ, итворчествӀэ кыблынымкӀэ анахъ зышлӀагъӀ кыкӀыгъӀэр фольклоры, джӀӀӀӀӀӀ оредус-орӀӀдӀиломӀ ыналӀ атӀетӀу, ыгукӀэ зыльӀащӀу зӀрӀщытыгъэр ары. Адыгэ лъэпкыимкӀэ ахэр па-

СтлӀашӀу ЮрӀ, ПаштӀэ МадинӀэ, Алла Соколовам — зӀригъӀрӀзӀхӀхэр, зӀрӀхъупшӀэм, зӀрӀгупшысакӀом, ныбжыкӀӀхэр гъогу нӀф зӀрӀтырищӀхъу, дӀхӀ-гъӀ иным кызӀрӀефигъӀушчы-хэрӀм, адыгэ искусствӀэр лъӀ-пытӀэ зӀришӀырӀэм афӀгъӀхъыгъӀу гушӀлӀэ фӀбӀхӀхэр кыщӀауагъэх.

РӀзӀныгъӀ псалӀхӀхэр зимӀ-фӀкӀым кыпагъохыгъӀх Адыгэ РеспубликӀэм культурӀэмкӀэ и МинистерствӀэ илӀыкӀоу Лиана Баяновар ыкӀи творческӀэ мӀ-фӀӀкӀыр зыщыкӀогъӀ тхылъеджа-плӀэм ипащӀу КъыкӀ БеллӀэ.

МӀфӀӀкӀӀ лӀпчӀ игъӀшӀӀ му-рад нахъ кышызӀлукӀӀу, цы-лыкӀуатӀу, хахъоу, шлӀоигъом тӀлабӀу шылӀ, мӀпсӀӀу зӀлӀашӀ-рӀ лӀпӀасӀу, цыфышлӀоу ГьукӀэ ЗамудинӀэ. АрышӀ, псауныгъӀэ пытӀэ илӀу, имурад сыдымкӀи, зиузӀнкӀӀу, гъӀ мин тхӀӀжъӀу кыгъӀшӀӀӀнӀу, губзыгъӀ бӀгъа-шӀӀ хъунӀу тыфӀӀӀало.

МАМЫРЫКӀО Нуриет.
СурӀтхэр авторым тырихы-гъӀх.

ЦЫФЫМРЭ ГЪАШІЭМРЭ

Дахэклэ ыцлэ къахэнэжъыгъ

Цыфыр псау дунаим те-тыфэ ар зыфэдэм, игъэпсыклэ-шыклэхэм, лофэу ышлэрэм анэ-мыклэу ыгъэцаклэхэрэм уасэ афамышлэу, гуцылэ дахэхэр фа-мылохэу кыяхэклы. Илофшлэни, иуахэти кыгъанэу улэурэ цы-фым пае «ифедэ хэмылътэм ар ащ ышлэщтыгъэп» алоу гу-цылэ дьджджэр зэхэтэхы.

Ахэм афэдэхэр зылорэмэ ежхэм яфедэ хэмылътэу зы-лэбэкъу лые адзынэп, цыф-жъугъэхэр зыхэлэжъэрэ лоф-шлэнхэм ахэханхэл, цыфхэм апае пхъапэ гори агъэхыенэл.

Ахэм афэдэ цыф купхэм ишэнкли, илофшлэклэки афэда-гъэп Шъхъатумэ Барыч. Ар цыфышлугъ, хъупхъагъэ, лоф-шлэлохуагъ. Псауу шылагъэмэ, мыгъэ ыныбжэ ильэс 90-рэ зэ-рэхъуштыгъэр хигъэунэфыкы-штыгъэ. Шъхъатумэ Барыч Тэ-хъутэмыкыое районим, Адыге-им, Краснодар краим дэгъу дэдэу ашашлэщтыгъ, лъытэныгъэ ини къащыфашыштыгъ. Ащ тетэу зыклэхъуштыгъэр сыда? Сыд фэдэ гъэхъагъэха илагъэ-хэр? А зэпстэумэ уакытегу-шылэн хъумэ охътабэ ыхышчт, тхылъ псау хъункли мэхъу. Ба-рыч цыф нэутхэу, лэж-лэж-жэу, псынклэ дэдэу шытыгъ. Лоф кын хэфагъэмэ кыых-кыжышъунэу амал илагъ, жэ-бзэ дахэ лъыгъ. Цыфыбэмэ ахахъу, ахэклэу шытыгъ.

Районим, Адыгеим, Красно-дар краим лофтхэбзабэу къа-щеклохыкхэрэм чанэу ахэлажэ-штыгъ, къащыгушылэщтыгъ. Ыма-къэ чаныгъ, лупклэу гуцылэ-штыгъ, зыщыщыр зымышлэхэрэр къыклэзэрэгъэупчлэщтыгъэх. Ымакъэ лэшэу зыкылэтырэм лъапсэ илагъ: Хэгъэу зоохом ильэхъан Барыч старшэ лейте-нантэу, взводым икомандирэу шытыгъэти, унашхэр, зэрэха-бзэу, мэкъэ лэшклэ ытышты-гъэх. Зоож ильэсхэм лоф ышлэ зэхъум а шэныр кыхэнэжъы-гъэу шытыгъ. Лэпэлъагъэу, ищыгъэу, ынэхэр шхонтлабзэ-хэу, лы гохыгъ. Зэлулэхэм, цыф зэхэхъэхэм, мэфэклэ ма-фэхэм къэбзэ-лъабзэу, офицер

шъуашэу ыпкъ къе-дэклыгъэм фэдэу къеклоу шыгъым ичылухэр, бгыры-пхышхъэр, тэмэ-тельхэм ахэлъ жъо-гъо цыкълухэр зэпэ-лыдыжхэу, ыбгъэ хэлъ орден ыкли м е д а л ы б э м «жъгыу» макъэр къахихэу, нэшлэ-гу-шлоу якълуплэщтыгъ.

Ильэс 17 ыныб-жыгъэр Барыч Хэ-гъэу зоохом зэ-клом, лыхъужъны-гъэ кызыхыгъафэу хэгъэгум ичлэп-бэмэ ащызэуагъ. Ащ пае Быракъ Плъыжым иорден, Жъогъо Плъыжым иорден, Хэгъэу зэ-ошхом иорденэу ятлонэрэ лъэаплэ зилэр ыкли меда-лыбэ ишъуашэхэу икълуаджэу Хъа-штыку къэкложыгъагъ. Зышъэ икыгъэ фашистхэм къуаджэр зэрапхъогагъ, къоджэдэсхэу ыкли тизэол гъэрхэу мыщ ша-кыгъэхэм Барыч ятэу Исма-хыли ащыштыгъ.

Заор кызыежъагъэм иапэрэ мазэхэм къащэгъэжъагъэу икъл-ухым нэс Барыч нэмыц те-хэ-клом язэуагъ. Лыгъэ анахъу зыщызэрехъагъэр я 9-рэ Крас-нодар пластун дивизием зыхэ-тыр ары. Тарихъ шлэныгъэхэм-клэ докторэу Бэджэнэ Мурат кызыэритхыркыкы, анахъ ча-нэу дивизием хэтэу зэуагъэ-мэ ащыштыгъ Шъхъатумэ Ба-рыч, ар капитаныгъ. Ащ ишъуа-шэрэ иунэе пкъыгъэхэмрэ ди-визием имузееу Краснодар дэ-тым члэлтых.

«Цыфыр тэрэзэу, дэгъоу пшэ-ным пае шыгъу пуд дэпшхын-фае», — алуагъ тижъымэ. Моу-штыгъ ало: «Цыфыр зыфэдэр бгъэунэфы пшлэигомэ, лэнатлэ ептын фае». Тлури тэрэз, ау Шъхъатумэ Барыч пшэным пае шыгъу пуди лэнатлэ ищыклэ-гъагъэхэл, сыда плэмэ «Тхэм

кызыэригъэхъу» зыфалорэм фэдагъ. Шъыпкъэ, зырызхэм лыр яклэсагъэл, гуцылэ мышыу тлэку-шъоклухэр палухъэщтыгъ. Ахэр лофшлэным зыщыздые-хэрэр, ешъоным пыщагъэхэр ары.

Колхозэу Хъахъуратэм ыцлэ зыхырым ибригадэ пащэу Ба-рыч зыфашым, игъэхъагъэхэм-клэ ар апэрэмэ ащыштыгъагъ. Бригадэм кыгъэгъунэ-рэ чыплэхэр, трактор уцуплэр, фермер, хъамэр — зэклэ къэ-бзэ-лъэбзагъэх. Тракторхэр, ку-хэр, комбайнхэр, нэмык хызы-мэт псэуалэхэр зэготхэу дахэу шытыштыгъэх.

Барыч зэхэщэкло дэгъоу шы-тыгъ, цыфхэм агурлоштыгъ ыкли кызыгуригъалоштыгъэх.

Джыри зы шысэ. Клубыж цыкълу Псэйтэу дэтым пчы-ным цыфыбэ члэсыгъ. «Падение Берлина» зыфилорэ фильмыр къагъэлъэгъонэу шытыгъ. Кино-рагъэжъэнклэ къэнэжъыгъэр макълэу Барыч клубым члэсхэм апашъхэ кыиуцуи къариуагъ:

— Зэклэ мыщ члэсхэмклэ

лэлушхо кышъуфыси, жъу-гъэцаклэмэ, лэшэу сигопэщт. Неуц къещхынэу зэрэщытымклэ макъэ кытагъэлугъ. Шъофым иль мэкъур фермэм едгъэ-лэжъы тшлэиу, армырмэ, тшлэлодышчт, шъукыддэлэпылэ тшлэиу нычэлэ.

— Адэ кино? — зы куп кыыхэкъууыгъ.

— Гуцылэ кышъосэты, не-ушпчыхэ кино кыадгъэгъэлъэ-гъожышчт, мары киномехани-ки шыт, ари тишыхъаф кы-хэлэжъэщт, — джэуап ариты-жыгъ Барыч.

Мэзэгъо чэч реным цыфхэм лоф ашлагъ, трактори, куи, тех-никэу шылэри агъэфэдагъэх, мэкъур кырашъыжи, зэтыра-лэхъажыгъ. Игуцылэ Барыч ыгъэцэкълэжыгъ, пклэ хэмылътэу ыужырэ пчыхэм кино къа-ригъэгъэлъэгъожыгъ.

Шъхъатумэ Барыч цыф гу-мыпсэфэу шытыгъ, лофшлэныр, тыкълэууцухъэрэ дунаир, ныб-жыкълэхэр, еджаплэр лэшэу иклэсагъэх. Ильэс 50-м лыкли-гъэхъэгъэ хъазырэу, ыныбжэ-клэ нэсыгъагъэмэ, лоф ышлэзэ, Адыгэ къралыгъо клэлэгъэ-джэ институтыр (джы АГУ-р) кылухыжыгъагъ, биологиемклэ ригъэджэнхэу клэлэгъэджэ сэ-нэхъат зэригъэгъотыгъагъ. Гурыт имыкълэу Псэйтэу еджаплэу N 18-м клэлэгъэджэу лоф-шлэныгъ икыгъэ лэшлэгъум ия 50-рэ ильэсхэм яклэуухэм адэж.

1962-рэ ильэсым Шъхъатумэ Барычрэ сэрэуэ шылэныгъэм икълэрыклэу тызэфихыжыгъагъ, тызэготэу еджаплэм лоф шызэ-дэтшлагъ. Сэ кълэуыкълэу кы-сыухи, лоф шлэзэ седжэнэу институтым сычлэхъагъагъ. Еджаплэм урысыбзэмклэ щэ-гъэджэнхэу сызычлэхъэм, апэ дэдэ кысфэгъушлэагъэр Ба-рыч ары. Труд урокхэр аригъэ-хыштыгъэх. Лоф ышлэнымклэ амалэу илагъэр мэклэ дэдагъ. Урокхэр шыхынхэу кабинет илагъэл. Еджаплэ шагум дэтыгъэ чыиф унэж цыкълум мастер-скоир члэтыгъ.

Унэр къэбэ-набэу шытыгъ, кабинетычлэхэр ялэу тлу хэ-тыгъ. Ахэр жэжъуэгъэх, еджа-кълэу арыфэщтыгъэхэл, ау зы тхъаусыхи ыжэ кыддэзыгъэу зымы зэхихыгъэл. Зэгорэм рай-оным кыкыгъэ инспекторыр Барыч иурук кызэкълэм, гъэ-шлэгъон кышыхъоу ылогъагъ: «Шынагъо кыхэмыфэу мыщ лоф шызышлэрэм лыхъужыцлэ фэууы хъушчт».

Гъогум кыныбэ тыригъагъо-

штыгъ Барыч. Ежъ къуаджэу Хъаштыку шыштыгъ, мафэ къэс километрилл кыкылузэ лофы-шлэ къаклоштыгъ, а гъогуанэр ыкълужыштыгъ лофшлэгъу ужым. Гъогур етлэ гъогугъ, бжыхъэ-кымыфэ лэхъаным клэлэгъа-джэм илофхэр нахъ хылыгъэ хъуштыгъэх. Лэхъаныр джащ тетыгъ, хэгъэгур джыри зыпкъ иуцожыгъагъэл. Клэлэгъаджэ-ри клэлэгъаджэу мафэ къэс лэсэу еджаплэм къаклоштыгъэх. Барыч ильэс еджэгъу псаум, ошхымы, осымы, жыбгъэмэ мо-тоциклэклэ Псэйтэу еджаплэм къаклоштыгъ. Заом кыыхыгъэу ыпкъахъомэ улагъэхэр ателы-гъэх, лэсэу клэныр кын кы-шыхъуштыгъ. Мотоциклэ щэ-рэхъмэ пшэхъуухэр ателхэу, шыгъын кылуштыгъэр зэхэу-шлэгъэхэу ар еджаплэм къэсы-штыгъ. Чыопсым сыд изытеты-ми, къэмыгужоу, игъом къакло-штыгъ.

Барыч егъэджэн-плуныгъэ лэныкълэмэ шыкълэушхэр кы-зыгъотыгъэхэр дзэ лофхэмклэ урокхэр еджаплэ программэ-хэм къахагъэуцохи, ригъаджэхэ зэхъур ары. Иурукхэм лэдэ-ныгъэ дэгъу арыллыгъ, дзэ шъуашэхэр ащыгъэхэу клэли пшъаши урокхэм къаклошты-гъэх. Гурыт еджаплэу, Афы-псылэрэ Псэйтэукурэ, дзэ лоф урокхэр ашаригъэхыштыгъэх, дзэ кълэуыкълэу зэхыным зэри-фэшъуашэу клэлэхэр фигъэхъа-зырыштыгъэх. Ащ дакълэу Афы-псылэ къоджэ зэхэт псэуплэм иветеранхэм ясовет итхъамэ-тагъ, лофшлэныбэмэ яклэщэ-кълэуагъ, дзэ лофым фигъасэхэ-рэм азыфагу зэнэкълэуухэр шызэхыштыгъэх.

Псэйтэу дэжэ, Пшызэ лушэ исэмэгубгъу илэ клэир Барыч иклэсагъэх, спортымклэ зэнэкълэ-уухэр, ветеранхэм язэлулэ-гъуухэр, шлуагъэ зыхэлъ джэгү-клэхэр ащызэхыштыгъэх. А лофтхъабзэхэм Краснодар, Се-верскэ районим ыкли нэмык чыплэхэм къарыкырэ спорт-сменхэр ахэлажэщтыгъэх. Къутырэу Стефановскэм, се-лоу Львовскэм яклэлэгъаджэ-хэр, еджаклохэр, ветеранхэр Псэйтэу еджаплэм кыригъэ-благъэщтыгъэх, ежъымы гъусэ-хэр илэхэу хъаглоу афэкло-штыгъ.

Барыч шылэныгъэр иклэ-сагъ, цыфхэм шу афишлэныр иапшэрэ пшэрылътэу ылы-тэщтыгъ.

ХЪУШТ Шэбан.

Сурэтым итыр: **Шъхъатумэ Барыч.**

Къунчыкълэхъаблэ лэзаплэ шагъэпсы

Теуцожь районим иадминистрациие ипашэу Хъачма-мыкълэ Азэмак кызыэрэтиуагъэмклэ, къуаджэхэр, къутырхэр нахъ зэтэгъэпсыхъагъэ хъугъэх, цыфхэм ящыфэклэ-псэуки нахъышлу шыгъэным пае аужырэ ильэс зытлушым лофшлэнышхэр зэшлуахыгъэх. Гъо-бэкълэуагъэ Аскъэлаерэ клэлэцыкълэу ыгъыплэхэр къа-щызэлэуахыгъэх. Пчыхъалыкълэуае, Очэпшые, Аскъэлае фельдшер-мамыку лэзаплэхэр ашашыгъэх. Футбол ешлэплэхэр, клэлэцыкълэу джэгуплэхэр чылагъохэм зэ-клэхэм ашагъэпсых.

— Мы лофыгъор джыри тапэ-клэ лъытэгъэлуатэ, — ело Хъач-мамыкълэм. — Ащ ишыхъат мы мафэхэм Тыгъурыгъоирэ Къун-чыкълэхъаблэрэ фельдшер-ма-мыку лэзаплэхэр зэрадашыхъэ-хэрэр. Къунчыкълэхъаблэ щыра-

гъэжъэгъэ лэзаплэр АР-м мэкълэ-мэщымклэ и Министерствэ ипро-граммэу «Къуаджэм социальнэ хэхъоныгъэхэр егъэшлыгъэнхэр» зыфилорэм кыдыхэлъытагъ. Псэуалэем игъэпсын зэкълэм-кли сомэ миллионитлурэ мин

700-рэ пэлухъанэу къалытагъ. Мы ильэсым ыклэхэм адэжэ лэзаплэр аухыныш, кызыэлутхын гухэл тил.

Къэбарым тызышагъэгъозэ нэуж Къунчыкълэхъаблэ дэхэр бэрэ зэжэгъэхэ фельдшер-ма-мыку лэзаплэм ишын зэрэлъы-кълуатэрэ зэдгъэлъэгъунэу ты-кълуагъ. Апэ лъэгъугъэм тигъэ-рээагъ. Лэзаплэр зычлэтышчт унэр къогъупэ горэм амыхъэу, къо-джэ гупчэм тучанми, клубми, еджаплэмэ, мэщытми апэгъу-нэгъоу зэрэащышхэр цыф-хэм лэшэу зэрыгуапэр кы-талуагъ.

— Унэм зэкълэмкли метрэ 13,8-рэ икыхыгъэщт, ишъом-бгъогъэщтыр метри 6,8-рэ, —

кытфелуатэ къоджэ админист-рацием ипашэу Лэзаплэрышэ Алы. — Псэуалэу унуплэу зэтэуыгъэщт. Чырбышчир зэтэ-зылэхъэхэр тикъоджэ клэлэхэм сэри сахэтэу лоф сэшлэ. Сигъу-сэх Шъоджэ Налый, Мэщлэкъо Шамсудинэ, Пэнэшъу Аспъан, Хъут Адам. Зыгорэм зэтыриль-хъэрэм нахы тэ тегугъуэ лэ-заплэр дгъэпсынэу тызэхэгущы-лэжы, лофшлэным тыфежъагъэу мары тхъамэфэ заулэклэ унэ-пкъыр къэдгъэууцугъ. Псынклэу зэрэтыухыгъэр прорабэу лоф тэзыгъэшлэрэ Зекълэу Юрэ дэ-гъуклэ фэлпъэгъунэу шыт. Лы чан, тищыклагъэр зэкклэ игъом кытлэкигъэхъагъ. Лэшэу ты-фэраз.

— Унэпкъыр тэ къэдгъэхъа-зырыгъ шъхъае, джыри къэна-гъэр бэ, — ело къоджэ админи-страцием ипашэу. — Дэлкъхэр игъэнхэ фае, пчъэ-шъхъаныгъу-пчъэхэр хагъэуцощтых, джэха-шъор радзэщт, унашъхэр ты-ральхъащт, псы фабэр ращэщт... Мастерэу Зекълэу Юрэ кызыэ-риуагъэмклэ, ахэр зыгъэцэкълэщт псэолъэшхэмэ язэгыгъах, лоф-шлэнхэм афежъэнхэу хъазырых. Къыхъэгъэхъожы сшлэигоир мы лэзаплэм иухын гъэпсынклэгъэныр районим ипашэхэм янэплэгъу зэритыр, ренэу кызыэрэлухъэ-хэрэр, къоджэдэхэр Теуцожь район администрацием ипа-шэу Хъачмамыкълэу Азэмак лэ-шэу зэрэфэразэхэр ары. Тэ-гъуэ фельдшер-мамыку лэзаплэр ильэсыклэм ехъулэу кызыэлэу-хынэу.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

УЛАПӘКІЭ Ожъ Рәмзә-нәрә Хьалимәтрә (Тіә-шъумә япхъоу, хьатыгъужь-кьуай) икыгъә я 20-рә лә-шлэгум иапәрә ныкъом яна-сып Тхьэм зэхәл ышл, унэгъо дахә зәдашлэгъагъ. Уахтәр уахтәу кьәнәжыти, сыдигъуи гъәшлә шәрәхъыр зәпымыоу кьечәкыштыгъ; граждән зауи, колхоз-совхоз псәуки, завод ыки фабрикә гъәпсын-ләжә-ни, я 37-рә ильәс гуиҳи, ятло-нәрә Хәгъәгу зәошхом имашуи, зәоуж гъабли, лайи, кьэзымы-гъәзәжыгъә цыфышхъә ми-ныбәм яхьадәгъә зәпымычы-жи, сабай ибәхәм ятхьамы-кәгъә дәди — бә, бә цыфхәм кьинәу апәкәкыгъәр. Ау мә-кьумәщышлә кьызырыкәло унагъоу Ожъ Рәмзәнанәрә ягуащәу Хьа-лимәтрә кьиныр ныбжи Іәпә-ещәкыи ашлыгъәп, пытагъә сы-дигъуи сыдымкәи ахәләу ялфы-гъәхәр — Сусанә, Натусә, Нәф-сәт (шыләжәп), Аслъанчәрые, Аскәрбий (шыләжәп), Шам-сәт, Валерә (анахыкәлагъ, шы-ләжәп) аплүгъәх, аләжыгъәх. Кьятәкьохәу джи фәдәу шы-мытыгъәми, «емыдјагъәр нә-шъу» зәралорәр ялұбытыпләу, ны-тыхәм зәкә апхъу-акьохәр рагъәдјагъәх — агроном, са-тыу Іофышл, инженер, гъогу фәло-фәшлэхәм япхыгъәхәр ыки адыгәхәм анахә агъәләпәрә сәнәхәтәу кәләгәаджәр, врач кьахәкыгъәх. Ахәр хьаләләу ләпкьым фәлажәхәу кьырә-кәлох.

Зылә зәкәдзәгъә унагъом кьихъухъәгъә, щәплүгъә пәпчә ләгъәо гъәнәфагъә шыләныгъәм щигъотыгъ. Ау сә ахәм анахә кьахәщәу зигугъу кьәсшыштыр **Ожъ Аскәрбий Рәмзәнә ыкьор** ары. Улапә ыки Улә-пә гурыт еджапләм ямызакьоу, Адыгә Республикәм ичлүлә зәфәшхәфхәм Аскәрбий ыцлә щәшләу, анәсыгъәу щыт, сыда пләмә ащ шлоу макәп ыләжы-гъәр, ыпхыгъәр: адыгабзәм-кәлә кәләгәаджәгъ, ләпкь гъә-зетәу «Адыгә макъәм» бәрә кьатхәщтыгъ, «адыгә» зыцләр дәгъун, дәхән, зәфән, шысәте-хыплән фаеу ылъытәу, зәкә адыгә шән-хәбзә инхәр кьыу-хъумәхә шлоигъоу гумәкыгъо ахәмкәлә зыхәл тхыгъәхәр, икьуаджә ыки кьоджәдәсхәм япхыгъә материалхәр кьылә-кәкәкыштыгъәх. Ныбжыкәлэхәу ежъ ригъаджәхәу, мафә кьәс зыхәтхәри зыкәи шыгъупша-гъәхәп. Аузә, Аскәрбий ежъ итхән-гупшысән, ышхәкәлә хәл зәчый-кьулаим игъорыгъоу зы-кьызылұиыгъ. Ожъ Аскәрбий егъәджен-пұныгъә Іофышхом гә-тәу мы творческә мурад инәу зыфигъәуцужыгъәр ыгъәкәкә-щтыгъ, ышләрәм гуахәо хигъуа-

Акьыл шлэныгъәкә охъуапсәу щытмә, адыгә гушыләжхәу тинахыжъ губзыгъәхәм кьажә-дәкыи, ләшлэгъухәм ащыпсыхәгъәхәм анахә дәгъукә е ләшыкә умылъыхъожъ. Ахәм ащы-щәу зы заулә зәгъаши, уцәләфә пфикъушт: «Шу ши псым хадз», «Улажәмә, лыжъ пшхын», «Гупыкә зиләм насып ил», «Псәр аты, напәр ащәфы». Мы гушыләжъ зауләм купкә инәу яләр ухәтми кьызылұбгъәчәрәгъукыи, цылэныгъә гупсәф зафә урымыукыитәжыи нәу бгыотышт. Адыгә унэгъо зәдәлұжъ пәпчә ахәр непи щызәхәохых, ахәмкәлә кьыткәлэхъухәхәрә аплұх. Адыгә ләпкь пұныгъәм имыгъушъы-кыжырә кәчләшлү зәрилагъәр, зәриләр, зәри-лұштыр щылэныгъә щысабәм кьаушыхъаты.

Шұр ыпхъыгъ

тәщтыгъ, ишлэныгъи, ицыфыгы, иегъәджәкә-гъәсәкә шапхъи а зәкәмә ахигуащәщтыгъ. Уегу-пшысәмә, анахә гъотыгуаеу пщәнәуи, пщәфынәуи щымы-тыр цыфыгъәр арыба?! Угъә-сәгъән, уеджәгъән ыләкышты, ау уцыфыныр сыдигъуи, сыд ушхәагъукәи уицыфыгъә умы-хъожыныр — джары кьуачләр, джары акьылыр зыфәгъәзә-гъәнхә фаер алорәм фәд Ожъ Аскәрбий итхыль зәфәшхәф-хәм кьадәхәгъә рассказхәм, гупшысә кәкәкәхәм, ушыйхәм. Кәләгәаджә шъыпкәу Ожъ Аскәрбий исәнәхәткә ильә-сыбәу Іоф зышләгъәхәм ахи-хыкыгъә тхыгъәх итхыльхәр зәриушәагъәхәр. Цыфышлоу, Іәдәбныгъә пхәләу, Іорышләу, шлушләнәм уфәхәзырәу, шлу-ләгъум, ныбдјагъуныгъәм, Іа-хылыныгъәм, цыфы зыцләм уфә-шъыпкәныи Аскәрбий мәхә-нә зәрафшылштыгъәр ахәм дәгъоу ащыкәгъәтхыгъ. Кәкәкәу кьәплән хъумә, Ожъ Аскәрбий ытхырә кьодыер армырәу, исәнәхәт кьыгъәшъыпкәжәу, цыфышлүгъ, шәнышлүагъ, щә-лагъә хәллыгъ, ыләгъурәм, зә-хихырәм нахыбәжә гүкә ыхә-джыжыштыгъ. Ау сыдәу пшы-на, кьәхъугъәу мыләжыи шыләп.

Гугъә

Ситхыль мәкәләи щызәпәлұтхә тиадыгә тхаклохәм ятхыльхәм силахылы дәдагъәу, шхәкәләф-лытәныгъә дахә зыхәлыгъә гупшысаклоу Ожъ Аскәрбий итхыльхәри щызәпәлұтых. Иапәрә тхыль цләу фишылштым мо цыф Іушыр бәрә егупшысагъәп — «Гугъә» ащ зәрәдјагъәр. Мы чыи кьытәхәорә нәбгы-рә пәпчә зыләтырә кьуачләу,

нәрымыльгъәу кәгъәкьонәу иләр гугъәр арыба.

Сыгу рихыгъ ащ фәдәу гупшысәбәр кьәзыгъәушырә цлә дахә тхыльым Ожъ Аскәрбий зәрәфшылштыгъәр. Апәрә расска-зыи сызәджем (непи сщыгъу-пшәрәп), скышъоц кьыгъәтә-джыгъ сымәдјә хыльә дәдәр зәрыль унәм жьәу щызәкә-рәм кьыщәгъәжәгъәу, сымә-дјәпәсхәм япшыгъәгъә-фәлә-гъә утәшлүагъә, кьихә-иклэхәм янәпләгъәу кәкәкәхәр ыки пкә зымыләжъ сымәдјә хыльәм ижыкәщә онтәгъу, гүләу, гүләу бгъачләм кьышчытеожырә «гу-закъом» кәхәкырәр пылұхән-чәу кьызырәщылотыкыгъәм. Психологизмәгъә ин дәдә зы-хәл художественнә тхыгъәм щылэныгъә шъыпкәагъәу ипкы-кыи нәу, бгъәбылыи нәу щымы-тыр сурәтшлыгъә инәу щигъә-унәфыгъ. Джащыгъум гүкә зәс-лұжыгъагъ — мыщ фәдиз гу-гъәузыр зытхыгъәр сыдәуштыр псаоу кьәнәжыгъа?!

Кьиныгъор

Ары. Хәти ынәтләгу итхәгъәм бләкырәп. Зәпәшләрә кәлә-егъәдјә пәрытәу, адыгабзәм иухъумәкыагъәу, егъәдјән Іәпы-ләгу тхыльхәм язәхәгъәуцон зилахә хәләу, ныбжыкәлә ләу-жыбәр щылэныгъә гъогу зафәм тезышагъәу, кьәралыгъо щыт-хъуцлә инхәр егъәдјән-пұныгъә Іофышлә кьызыфагъәшъошагъәу, Улапә идахә зыләтыгъә жур-налистәу, тхаклоу, инхәм ыки цыкылұхәм апае тхыльхәр кьы-ләкәкыгъәу Ожъ Аскәрбий

Нәпәеплә иных

Ожъ Аскәрбий кьоджә кәлә-егъәдјагъ, егъәдјән-пұныгъә Іофышхор ильәсыбәрә щытхъу хәләу зәшлуиыгъ, щытхъуцлә зәфәшхәфхәр кьырапәсы-гъәх. Аскәрбий кьыткәлэхъухә-рә ныбжыкәлэхәр гъогу зафә тещәгъәнхәмкәлә макәп фәлә-кыгъәр, егъәдјәнәм гәтәу ре-нәу гъәсәпәтхәдәкә ыгъәдәлұа-гъәх, цыфыгъәр агуригъәлоным ыки ахәл хъуным зышхә-мысыжәу дәуләгъ. Исәнәхәт гәтәу Ожъым итворческә сә-наушыгъи зыкьызылұиыгъ. Ма-фә кьәс ежъ кәләгәаджәми щылэныгъәр гүкә зәпыригъәзә-щтыгъ, гъәшлә ләгъуабәм ары-пләзә, кьәушырә гупшысәхәр тхәпәм ригъәкыштыгъәх. Кә-ләгәаджә Іофшләнәм гъәсә фи-шыгъәу, ильәс 20 Іәпә-цыпәм тхәгъә, тигъәзети кьатхәщтыгъ игумәкә-гушлүагъохәр кьырило-тыкәу, ахәм кьакәләыкыагъәх ихудожественнә тхыльхәр: «Гу-гъә», «Мәзәгъо чәщ», «Блә-кыгъә заом иджәрәдјәжә», «Тыгъугъә шлуләгъу» ыки кәләцыкылұхәм апае «Сә-лытакәлә зәсәгъашлә», «Жа-лостъ» зыфиләхәрәр. Тхаклоу Ожъ Аскәрбий мы тхыльхәр ытхыхә зәхъум анахә инәплә-гъу итыгъәр ныбжыкәлэхәу апәрә ләбәкыхәр щылэныгъәм щызышлұхәрә, ахәм ядунәе-еплыкә, ямурад, яшлүләгъу, янасып зызәриушхурәр е зә-рар афәхурәр арых. Кәлә-цыкылұ тхыгъәхәу — усәхәу, рассказ кәкәкәу илэхәми ахәм ядунай тхаклор зәрәщыгуазәр кьыуагъашлә.

Аскәрбий ихудожественнә тхыгъә пәпчә ыпсә илахъ хиль-хәагъ: ицыфыгъә напә, игъә-псыкәлә-шыкәлә, ильәпкь шән-хәбзә ащыгъәунәфыгъ.

Аскәрбий адыгә хъулфыгъәм ыпшә ифәрә пстәур зәшлуиыгъ: унагъо ил, унә ышыгъ, чыгъ ыгъә-тысыгъ. Ар зы ләәнныкъомкә; адрәмкә — исәнәхәткәлә зыб-гъазәмә, егъәдјән-гъәсәныгъәм ильәс 40 Іәпә-цыпәм емызә-щыжәу Іоф дишләгъ. Цыфхәм-кә зәфагъә, хьаләлыгъ. Хәгъә-гумкәлә, ләпкыи кәлә — псәеми-бләжыгъ. Кьоджә гурыт еджа-пләр кьызеухым хы флотым кьулыкьур дәгъу дәдәу щы-хыгъ. Икәләгъу-ныбжыкәләгъум кьыщәгъәжәгъәу Іофым ылә еклоу, губгъо ыки унэгъо хьы-мәт зәхәаным фәләпкәлә-ләп-кәлагъ. Мы ильәсхәм сурәтшы-ныри кьыздшләгъагъ, ыужым тхәным зызылұеубытым, кьылау-тәрәр исурәтхәмкәлә кьыушы-хәтәу ыублагъ ыки ар фы-зәшлұкыштыгъ. Итхыльхәм адәт сурәтхәм ащышхәр ежъ Ас-кәрбий ышыгъәх. Щәләфә Ожъ Аскәрбий шлэныгъәр, шлұр ыпхыхәзә кьырыкыагъ. Шлұр ышләнәм сыдигъуи кәгулыштыгъ. Цыфымкәлә анахә мәхәнә зилә, анахә шән ләпләр шлушләныр арыба! Аскәрбий ежъ фәдә цыф ныбжи былым пае ешхәарыкыагъәп, хьаләләу псәугъә, зафәу шылагъ. Итхыль-хәр шлоу ыпхыгъә пстәуи янәпәпәллых, ахәм иамали, игупшыси, игъәсәпәтхыди ахиль-хәагъ, кәлән ләпләу ильәпкь кьыфигъәнагъәх.

Ары. Шлұр клодырәп. Ар ныбжырәу кьәнә. Аскәрбий ыцлә ныбжырәу тиләпкь шләж хәтышт. Джәнәт ләплә Тхьәм кьырет, ибын-унагъо ләпсә пытә иләнәу фәтәло.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

(Кызыкълъыкълорэр шэклогум и 6-м кыдэклъгъэ номерым ит).

— Сычъыен сымылъэкълэмэ сэ сила-жаа? Тлэкълрэ сыщысынышъ, етланэ сычъыежыщт, — зигъэкъаигъэу ащ ылоштыгъэ. Адрэхэми къагурылауагъэн фай кызырэмидэлъуштыр, псынклъу ыуж икълъжыхи, синанэ и Къурлан кьеджэн пидзэжыгъ. Кызырэсщыхъугъэмклэ, джыдэдэм школ каникулъу, неущ зэрэфаехэм фэдизрэ Амзани сшыпхъунахыжъхэри щылъынхэ зэралъэкълыштым пае синанэ зымыгъэкъаигъагъэу ары.

Амзанэ нэлч рафэу зэрэмыгъэгъолъыжыгъэм гу сигъэшлыгъэу сэри бэрэ сыщылъыжыгъэп. Мэкълэ-маклъу сычлэ-клъшъи, сшынахыжъ зыгъозгъэплагъ. Синани сшыпхъунахыжъхэри мыразэхэу кызыдэсэпллыгъэх, ау бырсыр кыса-шыллагъэп. Слупшлэхэр пытэу зэтескыу-загъэхэу сызэрэдеплъэкълырэмклэ къагу-рылауагъэн фай сэри сызэрафэмыгъолъыжыштыр, кысэцлэцлэнхэм ычлэ-плэклэ синанэ ышъхъэ ыгъэсыси, икьеджэн зызэпегъэу, кысэуплчыгъ.

— А сиклэлэ дах, сыда ори узыклэ-мычъыегушэрэр, чэщыр чыжъэу зэрэ-хэклотагъэр пшлэрэба?

— Сэри тлэкълрэ сышъодэлунэу сыфай, етланэ сыгъолъыжыщт, хъуна? — лъэлъу макъэкклэ есэлъжы.

— Кло тлэкълумэ, шъушыс, — ар кье-уцуалэшъ, и Къурлан кьеджэн педзэжы.

Сэри сыгупсэфыжыгъэу слэ лъэныкълэ сыжэпкъ клэсэгъагъошъ, зынахъ лъаплэ сэрклэ щымылэ цыфым ынэгъу фыжы-бзэу гушлэ нэфым инурэ кызыкълилъэ-сыкълырэм сынэ кытесымыхэу сыклэ-плъэ. Сыналэ тесэдзэ пчыхъэ лъаплэхэм зэкклэ унэм исхэр тигъэгъолъыжъхэу, етланэ Къурланьыр кыштагъэу, мэкъэ тлупшыгъэр дахэу клыригъэщызэ кьеджэ зыхъуклэ зэрэщытым джыри ар зэрэ-фэдэкъабзэм. Сшыпхъунахыжъхэм яжъ маклэ ашыгъэу, замыгъэсысэу щысы-гъэх. Амзани зэхихырэм ыгуклэ ыгъэ-бэлэрэгъыгъэу рэхъат дэдагъ. Ежъ си-нанэ ымэкъэ гохъ дахэу унэм изыбзэ хъугъэр псынэклэч къабзэм ипс бзэра-бзэ кыххэжъгыуклэу кысщыхъуштыгъ.

Джауштэу охътэ шлукае эклотм, си-нанэ и Къурлан кьеджэн кылухи, Тусэрэ Сусэрэ нэжъым ыкли сурэ заулэ ащ кыдалауагъ. Етланэ ахэр синанэ ыгуклэ зыфэкъабзэу ылэжъырэ диным кыфэ-клонэу зэрэхъугъэмклэ упчлэхэр раты-хэу рагъажы, пэкълэклъгъэм икълотэн хырагъэлъэсагъ...

Синанэ игукъэкълъжъхэр

— Сэ быслъымэн унагъоти сыкълэ-зэрэхъухъагъэр, Тхэр зэрэщылэр сшъхъэ илъэу сыкълэтэджыгъ, — синанэ зэд-дилубэжыгъэ Къурланым ыкълышъо хьокълыгъэ хьалпчлэцлэ лэгъушор ригъа-чъэзэ кырегъажъэ. — Сычылкълу сятэ еджаплэм сыроти, ефэнд гъэсэгъэшхохэм сырагъаджэ зэхъуми ащклэ сишлэшъхъу-ныгъэ нахъ пытэ хъугъагъэ. Ахэр арых тхэкклэ-еджакълэу джы зэкълэми алэклэлъ хъугъэм даклъу, Къурлан лъаплэр Тхэм кызырэрэгъэхыгъэ хъарапыбзэри, ла-тиныбзэри, нэмазшыкли сзэыгъэшла-гъэхэр. Ащ пае зыкли кыххэклърэп шлоу кысхалъхъагъэр сщыгъупшэу. Ау кызыргъылауагъэр зы: зыгорэхэм зэрэа-гъаштэрэмклэ «Алахъталэр сэлъытэ» плъу ухэтынымрэ Ащ ишлуагъэ о пшъхъэ-клэ зэхэпшлагъэу, шлэшъхъуныгъэ пытэ фыуилэ ухъугъэу упсэунымрэ зэфэ-дэп. Ар сэ спэкълэклъгъэ шъыпкъэмклэ згъэунэфыгъэу щыт...

Синанэ кызыпегъэушъ, зыгорэ ыгу кыгъэкълъжырэм фэдэу хэгупшысы-хъэу тлэкълрэ зыщысклэ, кыублагъэм кыпедзэжы:

— Чыплэ зэжъу ифэгъэ цыфэу, Тхэм лъэлуклэ зыфэзымыгъазэрэ щы-лэп, ащ илэпылэгъу щыгугъэу. Сэри сыгу клодыгъэу, хэкълплэ цыпэ гори зэрэсы-мылъэгъурэм дунаишхор ушлунклыгъэу кызысщигъэхъурэм, Алахъталэ лъаплэу лъагэр ары сыгу имыкълыштыгъэри, си-хъазабхэр сшъхъащызыхынэу сызэлъэ-

луштыгъэри. Сашъхагъ ар зэритыр джы-ри зыщызгъэгъупшэу зы такыкълэ кы-сэклърэп. Ащ гуклэгъушхо зэрэхэлъым, ишлушлэ зэрэиным яшыхъатэу анахъ зыщысищыллагъэм ынэшлу кысщифэу кызырэхэкълъгъэр сыгу ныбжы икълъжы-щтэп.

— Заом илэхъан тятэ фэгъэхы-гъэу уигъэлъэгъугъэ пкълыхъаплэр кълэ-тэжъба, нан, — Тусэ ащ елълэу.

— Тхэр гуклэгъушлэу зэрэщытым а зыфалорэри зэришыхъатым уеджэн-джэшыжынынэу щытэп. Ащыгъум шъуятэ заом ачагъэу, икълэбар цыпи кыслы-мылэсэу, хэклодагъэхэр хъадэтемып-лъэжъхэу чылэм моклэ-мыклэ щагъэе-жыштыгъэх. Шъо пшъэшъэжыищым — шъуитлуи, Люсэ цыкълу тхэмыклэу

Хъурмэ Хъусен

а лъэхъэнэ мыгъом игъонэмыс щыхъу-гъагъэри — шъусабыл закълэу сизакъоу шъукълыслэхэнэгъагъ. Шъозгъэшхыни, кышъуцылэпэни, кышъуклэслэхъани щымылэу, шъуипцымэмэ макъэ сыгу лъыр пигъэзэу, сызыщыгугъыни дунаим темытхэм фэдэу хъазабышху сызы-хэтыгъэр. Шъуятэ янэдхэм адэжъ Гъо-занэ щылагъ, яуни дэхэклаеу зетегъэ-псыхыагъэу, гъомылэ гори ялэу. Ау ахэм тызэрагъэкълуалэщтыгъэпти, яшлуагъэ горэ кысагъэкълыным ушыгугъынэу щытыгъэп. Джы зэрэщытхэм фэдэу ащыгъуми ныоми ыпхъуи члым сытыра-лгъагъэти. Сяни сяти силэхыгъэ-гущэхэп, гъэблэшхоу блэкълыгъэм хэллы-хэгъагъэх. Кысфэнэгъэхэ сшынахыжъ-хэу Нэнауи, Рарыхъури заом щылагъэх, хэта зылэ кысфэзышэищтыгъэр? Хэ-кълплэ зэрэсимылэм сынэку ымыгъэ-гъушъэу, тлэкълу шлэ кълэси сыкълышъэу, нэпсыр зэслэклэхызэ сымакъэ етлуп-щыгъэу сэгъы. Етланэ тхэмыклагъоу сызыхэтым сшъхъэ щызгъэежъэу гыбзэ гугъэу зэхэслъхъагъэу, ар сигужьыдэ-гъэкълу илэс кълуагъэ. Ащ сыд гуцэ ишлуагъэ кълэклоня? Мафэрэ шъо шъуи-закъоу шъукълэзгъанэти, шъозгъэшхыщт лулъхэм икълычлэулхъукълыны ыуж си-тэу тимэзхэр, тишъофхэр кызыпэскълу-хъэщтыгъэх. Ыпэкклэ гъаблэу щылагъэм фэдэу тхъагъэлэдж лъапсэр кълэзгъо-тэу, чыгум кызыхэстълэклэ, сынасы-пышлоу зыслытэжызы, гълэклэ та-дэжъ сыкълэсыжъыти, шъушхыштым ишлын ыуж сыхъэщтыгъэ. Е-о-ойгуш, ари сыд лусыгъа, ау «лэрэм зыгълэлэн ешхы» алуагъэба, дыджыми, шхэгъу рышъуигъэхымэ, шыкурышхоклэ слы-тэщтыгъэ. Мафэ кълэси а хъазабыр ары сызыхэтыгъэр. Чэщырэ сычъые-жыны сымылэклэу, шъо шъузызгъэбыа-жыххэкклэ унэм сыкълыкълэти, Тхэм се-лълэуштыгъэ.

«Я си Алахъ, оры зэкълэри кысте-зылъхъагъэр, арышъ, стезыхыжъын зы-лэклышты закълэри оры, унэшлу кысщы-фэнэу сыолълэу!», — слотыгъэ, шъуа-гъохэр кызыщыцзэплэдыжъырэ ошъо-гум слэхэр исхэягъэхэу. Етланэ зэ-горэм нэфшъагъом адэжъ пкълыхъаплэ

сэлъэгъу джы мы тызычлэс чыиф унэ кълыхъэу а лъэхъаным тимылагъэм сы-кълэки, тигупэ чэу клэрыт псынэу а дэжъым щымытыгъэми псыхъэ сыкълэ-кълуагъэ фэдэу. Псыщалъэр слыгъэу кызысэгъэзэжъым, тиунэ «Лали-ла-хы ила-лахы!» ылоу зэчыр мэкълэ-шхо кылукълэу зэхэсхыгъ. Згъэшлагъозэ пчъэм сызылохъажъым, хъулъфыгъэ кълэбзэшхо горэ унэм кыуцукли: «Сэлам алейкум!» — кысылуи, слэпэ кылуы-тыгъ. Сэри «Уалейкум сэлам!» — есложжыгъ. Ащ ыужым хъаклэм кы-пидзэжыгъ: «Угу умыгъэкълэу, джы-дэдэм кынышхо олъэгъуми, мэфэ гушлуагъуи кыпфэкълотт — Бязырыкълэу кълэклъжынышъ, шъэхъу цыкълуи зэ-дэжъугъотыштыт». Люсэ тхэмыклэ цыкълу

Хъурмэ Хъусен

ащыгъум шъуанахыкълэу слыгъыгъэти, «Сэ цыкълу слыгъ», — есложжыгъэти, «Кло джары кыуаслорэр», — джэуап кыситыжыи, нэгъэуплэпэгъуклэ сызы-тегупшысыкълым, хъулъфыгъэр клэды-жыгъэ.

Ащ фэдэ кълэбарышлур а уахътэм шлэшъхъугъаеу щытыгъэми, гугъаплэ кыситыгъэу Къурланьыр кызыдэс-хыгъ. Нахыпэкклэ кызысштэкклэ итхъа-пэ зытлу нахъ семыджэщтыгъэмэ, джы зылэклэстлупшыщтыгъэп. Нэмазшыныри ащ дезгъэжъжыгъэу, изы уахътэ блэ-сымыгъэкклэу нэмазлыкълым сытетлы-хъэзэ, бэрэ Тхэ селълэуштыгъэ. Гъэ-шлэгъоньр бацэ темышлэу пкълыхъаплэм щыслээгъугъэ хъулъфыгъэм кысылөгъэ гушылэхэр шъыпкъэу кысщыхъугъэхэу, лэшлу-лэшлоу сыгу зэрилъыгъэхэр ары. Етланэ джаш сыхэтэу охътэ къаумэ кълуагъэу, Нэгъой Якълубэ шыоу кылухыи, шъуятэ кызырэкълэжыр кысылуагъ...

— Адэ кълэклъжыгъа? — Амзанэ цыхъэмышлэу еупчлы.

— Кълэклъжыгъ. Боу хъазабышхо ащи пэкклэклъгъэу кычлэклыгъ. Зыхэ-тыгъэ частыр зэошхохэм ахэтызэ, ошлэ-дэмышлэу нэмыцлэзэм кылухъурэи, гъэрэу аубытыгъагъэх. Амыгъашхэу ыкли псы рамыгъашъохэу гъуычлэпэкклэ кълэшлыхъагъэхэу мэфэ зауэрэ алыгъы-гъэхэу, зыкълыгъэбылти кълэклъжыгъагъ...

— Чэтым фэгъэхыгъэу адрэ плъэ-гъугъагъэри гъэшлэгъоныгъэба, — Сусэ кълэу. Кызырэсщыхъугъэр а кълэба-рыр зэхихыгъэхагъэми, джыри си-нанэ кыыригъэлотэжыи шлоигъоу ары.

— Ари Алахъталэм ылэ кыфэн ылъэ-кълэри изы шлагъомэ ащышъу ынэшлу кы-зэрэсщыфагъэр ары, — синанэ джэуа-пымклэ бэрэ тызэригъажэрэп. — Тхэ-шлэшъхъуныгъэ зымылэхэу джы псэухэ-рэм а пкълыхъаплэри нэфалпэу кызы-рэлэклъжыгъагъэр якълылклэ штэгъуае кызырэхъуштыр кълэшлэгъуаеп. Сыда плэм ахэм анитлэ кълэпэлумыхъагъэмэ, ащ фэдэ мыхъунэу аралозэ кълээдъжы-хи, агухэр нэшъоу кълэнагъэхэш ары. Ащ пае Алахъэ лъаплэу лъагэм ду-наир кымыгъэшлыгъэуи пфэшлыштып, хъалэмэтыгъэу пкълырылэри шлу зыгу илэ быслъымэнхэм алуемыгъэгъэкклэ-ни, зэтеуубытэни плэклыштып. Сэри

чэтым фэгъэхыгъэ а пкълыхъаплэмклэ ишлуагъэ зэхысигъашлэу джыри кыс-лэылэсыгъагъ. Ар зэхъуми сигъашлэ ызыныкълэ пыкълыгъэхагъэми, лъапсэр сицылкълугом епхыгъагъ. А илэс чы-жъэхэм илэс заул нылэп сыныбжы-гъэр сынэ кыллф кызытыредзэм. Сянэ-ссятэу гулагъэхэм узыр зэтыралэжъным пае чэтым кыстыралъхъэгъагъ. Ау сэ ащыгъум мэхъанэ естыным силоф тетыгъэп. Зыкълысэлэтми тхэлъанэм сыпымылэу, шлу сэшлэу слозэ, чэтхэр зылэклэзгъэкклэхэу сыхэтыгъ. Изэрари бэрэ сызэригъэжагъэп: сынэхэр нахъ лаеу кълэузыгъэх, слэпкъ-лълэпкъхэри ыубытыхэу хъугъэ, шъхъэузмэ хъаза-бышхо сигъэщэчыштыгъэ. Шъори ар кълэшъолэжъба, сынатлэ шъхъатехъо-клэ клэпхагъэу бэрэ сызэрэхэтышты-гъэр. Врачхэм лъыдэкълуае силэу, зи хэмышлыхъашъуштыр ары кызырэлэ-щтыгъэр. Ау чэт горэм пкълыхъаплэу щыслээгъугъэм ар зэрэмышъыпкъэр кыуушыхъатыгъ. Зыгорэм ащыгъум кысылөгъагъ, чэтымтым ипшыныжъ зы-тезгъэкълыжынынэу сыфаемэ сшлэнэу щытыр. Ащ пае чэт горэ кълэсыубы-тынышъ, ысыдж лъы кыизгъэкклэу, ар сшъхъэ хъураеу зытло-зыцэ горэм кълэ-сцэкълэ фэдэу сшлэзэ, «сызэрэхэукуа-гъэмклэ, си Алахъ, кысфэгъэгъуи, си-узхэр фэрэкълх» — слон фае.

Джары зэрэсшыгъагъэр зы пчэдыжъ горэм типчэ зылотэхым, апэ унэм кыллэдэгъэгъэ чэтыр кълэсыубыти. Нэ-ужым мэфэ зытлэу нахыбэ темышлэ-зэ, сишъхъэузи зэрэтекълэрэри, сыни нахъ ылъэгъу зэрэхъужыгъэри, спкыи кызырэлэсхыжыгъэри кызысхэ-шлагъ. Ау чэт насыпынчэм илоф дэи хъугъагъэ. Ащ ылэпкъ-лълэпкъхэр узым зэклиубытагъэхэу, улэрэкълымэ, кълэ-дъжыжъу олэжъыфэ сыгу егъоу ца-гум дэтыгъ...

Сэри ар кълэсэлэжы: ышъокклэ ежъ-шъо зэдиштэу, тхыпхъэ жъгъэй фыжы-бзэхэр зэфэдэу тепхъэгъагъэх, тэмитлоу кълэлэхыгъэр чыгум щилъэшъуэз пы-хъукълыгъагъ, зэрэмыклэшъурэм кълэхэ-клэу адрэ кълэзычыхъэрэ тичэтмэ хъопсанэклэ алыплъэщтыгъэ. Гу зы-лэыстэщтыгъэр ежъ синанэ ащ зэрэ-фэгумэкълэр кълэпшлэнэу шкъуныр зэрэ-фырихзэпытыштыгъэр, клэрысэу зэ-ригъашхэщтыгъэр ары.

— Алахъталэр фаемэ, кыпфимышлэн щылэп. Сэри, джа кызырэлэуагъэу, ынэшлу кысщыфагъ, сыхъазаб стырихи, дунаим илэшлугъэ кыситыжыгъэу сы-щыл, — синанэ кыпедзэжы. — Ари сэ сшъхъэкклэ кысфилшлэгъэ шъыпкъэр ары. Ащ ыуж, джы бэмэ хабзэм зы-рагъаштэ ашлоигъоу зэралъытэ, Тхэ щымылэу пфэлэшъуна! Ар щылэ-щымылэр пшъхыи кыибгъахыи, гуцаф пши хъуштып. Укълэзыгъэхъугъэу узыгълэлэжыштыр щымылэу пшъхъэ кызыхъэкклэ, ащыгъум убыслъымэнэп. Ащ фэдэм ахъэрэ ду-наим ущемыхъуапс, хъазаб мыухыжъыр кышъежэ... Тхыгъэу силэхэм ари, сы-дырэ лофыгъоу фэгъэхыгъэ пстэури — кълэхъушты, кълэшлэшты, дунаир зэрэзэ-хэлъи, зэрэклэдыжыштыр адэт. Кълэ-ланым ахэр зэкклэ кълэхэхыгъ.

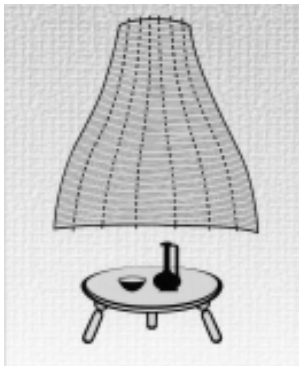
— Ащ зэкклэ еджэрэр цыф дэгъу мэхъу, арба? — зыфэдэ щымылэ тхылъ лъаплэр нэмыклэу щытын зэримылъэ-кълыштыр кълэзгъэушыхъаты шлоигъоу сэри синанэ сеупчлы.

— Ары кызыфыригъэхыгъэри. Ау хэт Кълэланым еджагъэми, нэужым кы-хихышты гъогум ежъыр ары фитыр: фаемэ, бзэдэжшлагъэ ерэшл, фаемэ шлу ерэшл, Алахъталэм зыкли ылэжэщтэп. Мы дунаир ины, сыд пшлэми тефэщт. Арышъ, пшлоигъор пшлэнэу фитыныгъэ кыуеуыти. Ау етланэ унахъэрэтыгом ежъым узэклэпэлэжыкълэ, зэкклэмклэ кыо-упчлыжышты, уифэшъуашэм тетэуи уигъэпшынэжышты — дэй зышлагъэр хъазабын зыщыхэмыкълышты джэхънэ-мым ыгъэкълотт, дэгъу зышлагъэм гу-шлуагъо нэмыклэ зыдэщымылэ джэнэтым ипчэхэр кыфызэлэуиштытх.

(Мы мафэхэм романым иятлонэ-рэ тхылъ кыдэклъыгъ, фаехэм ар Адыгэ тхылъ тедзэплэм кышчызлэ-кълэгъэхъан алъэкълышты).

ТИФЕСТИВАЛЬХЭР

Абхъазхэм тафэгүшл

Лъэпкь зэфэшъафхэр зыхэлэ-жъэгъэхэ фестивалэу «Лъапсэм фэзыгъэзэжырым зеужьыжы» зыфиорэр мэфиплым кыклогъ! Мыекьуапэ шыкыуагъ. Адыгэ Республикэм и Лъэпкь театрэу Цэй Ибрахимэ ыцлэкъ шытым творческэ купхэм ялэпэсэныгъэ кыщагъэлэзгъуагъ.

Абхъазым ифольклор ансамблэу «Кисеразым» «Гран-при» зыфиорэр шухъафтын шъхалэр фагъэшъошагъ. Ижырэ лъэх-аным абхъазхэр шакло зыклогъэкъ

шэн-хабзэу зэрахъэщтыгъэр узылэпищэу купым кыгъэлэзгъуагъ. Абхъазым инароднэ артистэу, композиторэу Баграт Багателяя творческэ купым ипаш.

Адыгэ Республикэм культурэм-клэ иминистрэ игуадзэу, Урысыем, Адыгеим, Ингушетием культурэмклэ язаслуженнэ логъышлэу Шъэуапцлэкъо Аминэт фестива-

лым клэухэу фэхъугъэр зэфихы-сыжъзэ, зэкълэ хэлэжъагъэхэм лъэпкь шлэжым зыкыгъэлэтыгъэ-нымклэ ялофшлэн хэхъоныгъэ зэрэфашырэр хигъэунэфыкыгъ. Лъэпкь лэпчэ ифольклор нахъ куоу зэригъэшлэным пае ащ фэдэ фестивалхэр непэ тищыклагъэх. Фестивалым кыуачлэ кыезытырэр зым зыр кырыппыизэ, шьолыыр-хэм кыарыкыгъэхэм яшлэныгъэ зэрэхагъахьорэр ары. Ныбжыкылау хэлажъэ зышлогъохэр нахъыбэ зэрэхъухэрэр тызыгъэгүшлорэмэ ащы.

Фестивалым фэгъэхыгъэ гупшысэхэр тигъэзет кыхэтыуты-щтых.

СПОРТЫМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

Шэнышлэу зэрэхъугъэу, «Футболым и Маф» зыфиорэм фэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэр Мыекьуапэ шыкыуагъэх. Футбол клубэу «Зэкъошныгъэр» илъэс 50 зэрэхъугъэр зэхэщакломэ кыдалыты, кубок зэфэшъафхэм командэ-хэр афагъэбэнагъэх.

Мыекьопэ «Зэкъошныгъэм» илъэсыбэрэ щешлэгъэ Александр Пахомкиным ыцлэкъ агъэнэфэгъэ Кубокым икыдэхын спортым иветеранхэр хэлэжъагъэх. Апэрэ чыплэр «Мыекьуапэм» кыды-хыгъ. А. Пахомкиным ыгъэсагъэ-хэр зыхэт командэм ятлонэрэ чыплэр фагъэшъошагъ, «Черноморец» яцэнэрэ хъугъэ.

Илъэс зэфэшъафхэм мыекьопэ «Зэкъошныгъэм» щешла-

гъэхэр логътхъабзэм хэлэжъагъэх. Виталий Аксеновыр, Владимир Эверет, Александр Пахомкиныр, Павел Иваненкэр, Валерий Кондратенкэр, Тэтэр Нурбий, Нэгъой Юрэ, Владимир Хабиленскэр, Юрий Филипповыр, Александр Галиченкэр, нэмыкыхэри. «Футболым и Мафэ» щызэлуклагъэх. «Зэкъошныгъэм» зэрэщешлэщтыгъэхэм, ныбжыкылэхэр спортым пыщэгъэнхэм, Адыгеим ифутбол

зыкыгъэлэтыжыгъэным атегү-щылагъэх. Футбол ешлэхэзэ ныб-джэгъуныгъэу зэдашыгъэр щы-лэныгъэм зэрэщылагъэкыуатэрэр ядэлугъэхэм ашлогъэшлэгъоныгъ.

Мыекьуапэ иадминистрация ипашэу Александр Наролиныр, кыалэм иадминистрация испор-ткомитет итхъаматэу Сергей Двои-никовыр, мыекьопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхалэу Натхьо Адамэ спортым

иветеранхэм кыафэгүшулагъэх, шухъафтынхэр афашыгъэх.

«Зэкъошныгъэм» узэрэщытхъун щыл. Урысыем иапэрэ куп илъэ-сыбэрэ щешлагъ, хэгъэугм и Кубок икыдэхын хэлажъэзэ, финалныкыом нэсыгъагъ, Мыекьуапэ щаплугъэхэр «Зенит», «Спартак», «Торпедо», «Кубань», нэмыкы коман-дэ цларылохэм ащешлагъэх. «Зэкъошныгъэм» инеушрэ мафэ нахъышлэу хъунэу фэтэлэ.

ФУТБОЛ. ПРЕМЬЕР-ЛИГЭР

Упчлэхэм ахэхъо

Урысые Федерацием футболымклэ изэнэкъокъоу Пре-мьер-Лигэм щыклорэм я 16-рэ ешлэгъухэр щызэхэ-щагъэх. Апэ итхэм члэнагъэхэр ашлыгъэхэми, медаль-хэм афэбэнэщтхэм япчъагъэ хэмыкыгъэу кытщэхъу. «Зенит», «Локомотив», нэмыкыхэри «лъэпэуагъэх». «Локомотив» чылэм хэтэу ешлэныр кыехылызэкыгъ. Краснодар икомандэхэм ешлэкъ дэгъу кыагъэлэзгъуагъ. «Спартак», УСКА-р кызэкълэлонхэу кыэлэагъохэрэп.

Ешлэгъухэр

«Амкар» — «Анжи» — 1:0. Къэлапчъэм лэгуаор дэзыдзэ-гъэр: Белоруков — 82, «Ам-кар».

ЦСКА — «Терек» — 4:1. Думбия — 9, 38, Тошич — 20, Игнашевич — 24, ЦСКА — Алмейда — 72, «Терек».

«Крылья Советов» — «Ди-намо» — 1:2.

Семшов — 23, «Крылья Со-ветов». Денисов — 29, Нобоа — 75, «Динамо».

«Кубань» — «Волга» — 4:0. Бальде — 12, 64, Попов —

26, Игнатъев — 40, «Кубань». «Спартак» — «Зенит» — 4:2. Мовсисян — 33, 44, 48, Глу-шаков — 84, «Спартак». Кер-жаков — 6, Халк — 64, «Зе-нит».

«Рубин» — «Краснодар» — 0:1.

До Кармо — «Краснодар» — 75. «Томь» — «Локомотив» —

2:0. Башкиров — 5, Игнатович — 39, «Томь».

«Урал» — «Ростов» — 1:4. Гогниев — 88, «Урал». Дзюба — 5, 47, 61, Логашов — 11,

Канга — 6, «Ростов» 7

Чыплэхэр

1. «Зенит» — 36
2. «Локомотив» — 33
3. «Спартак» — 33
4. ЦСКА — 30
5. «Динамо» — 29
6. «Краснодар» — 27
7. «Амкар» — 27
8. «Кубань» — 23
9. «Ростов» — 20
10. «Волга» — 17
11. «Кр.Советов» — 17
12. «Рубин» — 17
13. «Томь» — 12
14. «Урал» — 11
15. «Терек» — 9

16. «Анжи» — 6.

Я 17-рэ

зэлуклэгъухэр

23.11.
«Амкар» — «Кубань»
ЦСКА — «Спартак»
«Томь» — «Рубин»
«Зенит» — «Ростов»
24.11.
«Локомотив» — «Динамо»
«Урал» — «Кр. Советов»
«Анжи» — «Волга»
25.11
«Краснодар» — «Терек».

ЗЭУКІЭГЪУ ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Хэта теклощтыр?

Мыекьопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэр» непэ «Вол-гарь» Астрахань тикъалэ щылулэщт. Мафэм сыхъатыр 3-м аублэщт ешлэгъур гъэшлэгъон хъуш. «Волгарь» зэкълэми апэ ит, «Зэкъошныгъэр» ауж кыинэрэмэ кыахэкыжыын имурад.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкыи кыдэзы-гъэкырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкь Іофхэмклэ, Іэкыб кыэралхэм ащы-псэурэ тильэп-кыгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкыи кыэбар жъугъэм иамал-хэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кы. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхалэм иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэкыжы зы-

хырэ секретары: 52-16-77.

Е-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием

хэутын Іофхэмклэ,

телерадиокъэтын-

хэмклэ ыкыи зэлъы-

Іэсыклэ амалхэмклэ

и Министерствэ

и Темыр-Кавказ

чыплэ гъэлары-

шлал, зэраушыхъа-

тыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у

«Полиграф-ЮГ»,

385000,

кы. Мыекьуапэ,

ур. Пионерскэр,

268

Пчъагъэр

4000

Индексхэр

52161

52162

Зак. 3710

Хэутыным

узщыкытхэнэу щыт

уахътэр

Сыхъатыр 18.00

Зыщыкытхэгъэхэ

уахътэр

Сыхъатыр 18.00

Редактор

шъхалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор

шъхалэм

иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкъо

Саид

Редактор

шъхалэм

игуадзэр —

пшгъэдэкыжы

зыхырэ

секретары

Хъурмэ Хъусен